

2016

BOLU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA
RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BOLU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2016)

YAZARLAR

Ali KILIÇ

İş ve Meslek Danışmanı

Kubilay YILMAZ

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçtiğimiz çağımız; bilginin hızla geliştiği, bilim ve teknoloji alanında her geçen gün yeni buluşların yapıldığı, teknolojik araç ve gereçlerin günlük yaşamın vazgeçilmez parçası haline geldiği bir dönemdir. Küreselleşmenin beraberinde getirmiş olduğu değişimler, çalışma hayatında da dönüşümlerin yaşanmasına neden olmuştur ve olmaya devam etmektedir.

İşgücü piyasası ekonomik dalgalanmalardan en çok etkilenen piyasa olduğu için özellikle kriz dönemlerinde reel yurtiçi taleplerdeki düşmeler ve üretimin daralması sonucunda işsizlik oranlarında artışlar meydana gelmektedir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda toplumsal sorunları ve huzursuzlukları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek, devletimiz için birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu politikaların belirlenmesinde etken olan ‘güncel’ ve ‘güvenilir’ işgücü piyasası veri tabanının oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

İŞKUR hizmetlerini daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla 2016 yılı için kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. Hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun tüm taraflarla paylaşarak, aranan mesleklerde eğitim/programların düzenlenmesi ve işsizliğin azaltılması hedeflenmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olacaktır.

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarınca yapılan bu çalışmada emeği geçen ve katkı veren tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür eder, çalışmanın ilimiz iş hayatına, toplumsal refahın tesisine rehberlik etmesini temenni ederim.

Aydın BARUŞ

Bolu Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin gelişen ekonomisi ve artan istihdam talebi doğrultusunda işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan işgücü talepleri ve mesleki eğitim ihtiyacını belirlemek, bu mesleklerde istenen becerileri ve işgücü piyasasında meydana gelen değişiklikleri tespit etmek, önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek amacıyla bölgesel anlamda işgücü piyasasının yapısını ortaya koymak için işgücü piyasası analizine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda, İl Müdürlüğümüz İş ve Meslek Danışmanları tarafından işyerleri bizzat ziyaret edilerek işyeri sahiplerine/yetkililerine işgücü piyasası araştırması uygulanmıştır. İş ve Meslek Danışmanlarınca toplanan işgücü piyasa verilerinin yorumlanması ile ilimiz İPA analiz raporu oluşturulmuştur.

Analiz neticesinde elde edilen veriler, ilimizde bulunan istihdam olanaklarını ve iş arayanların bölgede istihdama katılım oranlarını arttırması; nitelikli eleman sayısını artırması; istenilen nitelik ve becerilere göre mesleki eğitim programlarının düzenlenmesi; işsizliğe çözüm yollarının bulunmasına, Müdürlüğümüzce uygulanan aktif ve pasif işgücü politikalarının başarılı olmasına ve sosyo-ekonomik alanda ilimizin büyümesine olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmalarda emeği geçen ve desteklerini esirgemeyen tüm işletmelerimizin yöneticileri, çalışanlarına ve özellikle kurumumuz İş ve Meslek Danışmanlarına özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyor, bu çalışmanın ilimiz ve tüm paydaşlarımız için yararlı olmasını diliyorum.

İsmail YALÇIN

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	v
KISALTMALAR	vi
YÖNETİCİ ÖZETİ	vii
GİRİŞ	1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	2
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Kayıtlı İşsiz.....	4
Açık İşler	6
İşe Yerleştirmeler.....	7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....	8
İşsizlik Ödeneği	10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	11
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	13
İşyeri Verileri.....	13
Mevcut İstihdam.....	23
AÇIK İŞLER.....	27
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	43
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	50
SONUÇ	57
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	66
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI	74
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	77

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013).....	2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015).....	5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)	6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)	8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015).....	9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)	10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015).....	10
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	13
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	20
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	23
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	25
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı.....	25
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	26
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı	28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	28
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı	34
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi	35
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	37
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı	37
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları.....	38
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı.....	38
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi.....	40
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	41
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	41
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	42
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	43
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	45
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	46
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri.....	49
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	50
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	51
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	52
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	53
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	53

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)	3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)	4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)	6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)	7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	14
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı	15
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu	15
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	16
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	17
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	18
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları.....	19
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	19
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu.....	22
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	24
Şekil 15: Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	27
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları	29
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları.....	30
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	30
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	31
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı.....	34
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	35
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı	36
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	44
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	44
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	46
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	47
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri	48
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO	54
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri	55

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Bolu ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 55,3; İstihdam Oranı yüzde 50 ve İşsizlik Oranı yüzde 9,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Bolu ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Bolu ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 7 bin 649'dur. Bu sayının yüzde 54,8'i kadınlardan, yüzde 45,2'si de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Bolu ilinde 6 bin 480 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 3 bin 823 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 41,7'sini kadınlar, yüzde 58,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Bolu İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 63,2'si bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Satış Danışmanı meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Bolu İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 274 olup 249 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 15 sektörde tam sayım yapılmıştır. Bolu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 19 bin 284 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 13 bin 540 çalışan erkeklerden, 6 bin 284 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 55,3'i, kadınların ise yüzde 68,6'sı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İmalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama çalışan sayısı yüzde 61,2'dir. Bolu ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Bolu ili açık iş oranı bakımından 0,1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,3 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür.

Bolu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 44,6'dır. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,9 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Bolu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Temizlik), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Metal Mamuller Montaj İşçisi, Şoför-Yük Taşımadır. İl genelinde açık işlerin yüzde 58,3'ü için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 56,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Tır-Çekici Şoförü ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir. Bolu ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işverenlerin yüzde 34,1 'i istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bolu İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Bolu İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İşKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye’de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İşKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İşKUR’u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürölmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Bolu ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İşKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Bolu ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmalarının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaştıkça işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Kocaeli, Sakarya, Yalova, Düzce, TR42 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Bolu ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

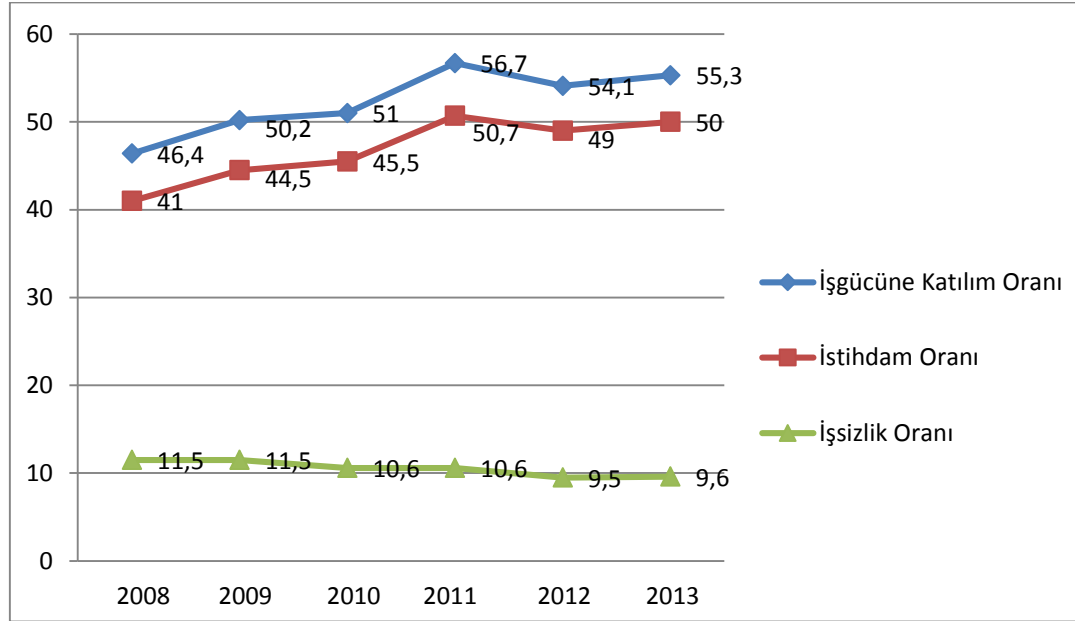
Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	46,4	11,5	41,0
2009	50,2	11,5	44,5
2010	51,0	10,6	45,5
2011	56,7	10,6	50,7
2012	54,1	9,5	49,0
2013	55,3	9,6	50,0

Kaynak: TÜİK

Tablo 1’de Bolu ili için TÜİK’ in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin

işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

Grafik 1' de Bolu ilinde 2008 ile 2013 yılları arasındaki temel işgücü göstergeleri grafiği gösterilmiştir. 2009 yılında Dünya genelinde yaşanan ekonomik kriz neticesinde Türkiye' de % 11,5' lere yükselen işsizlik oranı 2013 yılına gelindiğinde % 9,6' lara gerilemiştir. İşsizlik oranında, 5 yılda 1,9 puanlık azalış görülmektedir.

Tablo 1 ve Grafik 1' den görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiş olup, sadece 2011-2013 yılları arasında bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılma oranı, ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun Bolu ilinde arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2013 yılları arasında artış göstermiş, tek düşüşü 2011-2012 yılları arasında göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması ve istihdam alanlarının gelişmesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermesi istihdam oranını arttırmıştır.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2008-2009 yılları arasında sabit bir eğri göstermiş, 2009 yılından 2012 yılına gelindiğinde 0,9 puanlık azalış, 2012 yılından 2013 yılına gelindiğinde ise 0,1 puanlık artış göstermiştir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Bolu ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bu da Bolu ili işgücü piyasası için olumlu göstergedir.

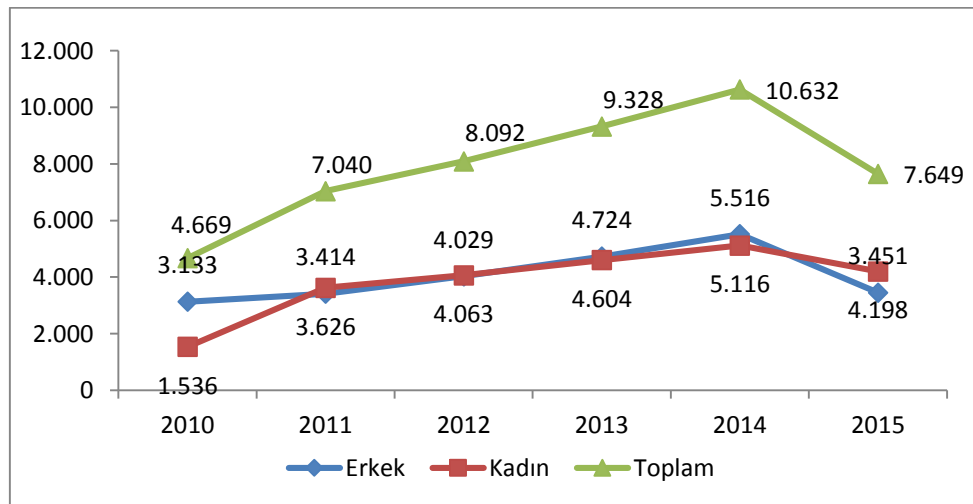
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Bolu ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Bolu ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 4 bin 669 kişinin 3 bin 133'ü erkeklerden, geri kalan Bin 536 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 7 bin 649 kişi işsiz olarak

kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında bin 536 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 200 oranında artışla 3 bin 451'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Bolu işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	1.697
Beden İşçisi (Temizlik)	472
Satış Danışmanı	366
Piliç kesim ve işleme elemanı	312
Büro Memuru (Genel)	290
Makineci (Dikiş)	266
Ön Muhasebeci	180
Sekreter	152
Temizlik Görevlisi	148
Aşçı	128
Diğer Meslekler	3.638
Toplam	7.649

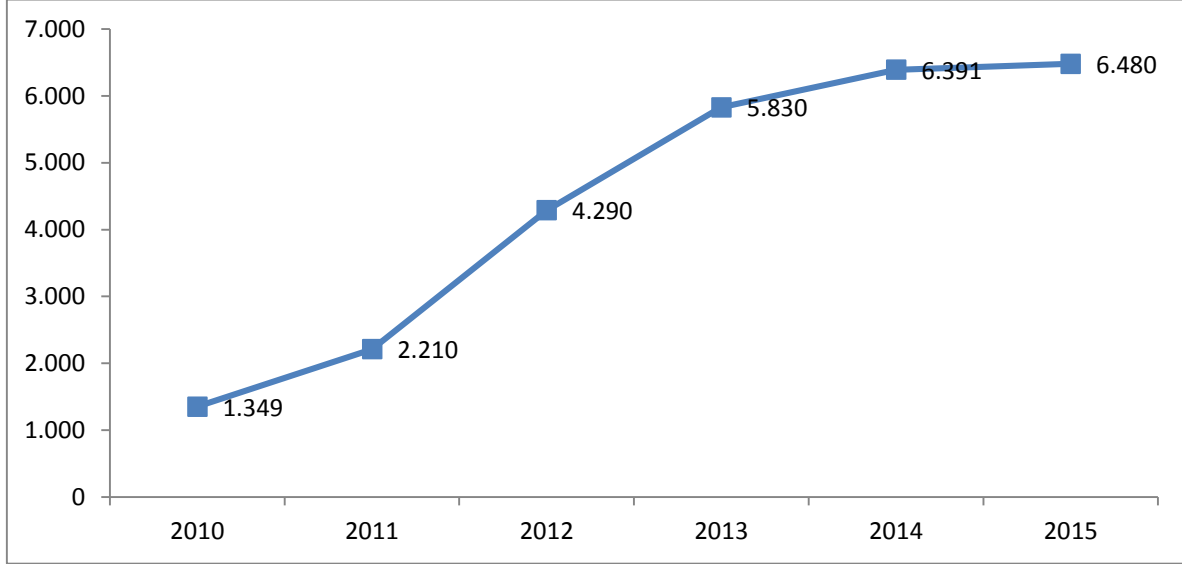
Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Bolu ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Bolu ilinde Kuruma kayıtlı Bin 697 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Satış Danışmanı gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Büro Memuru, Makineci (Dikiş),Ön muhasebeci ve Sekreter meslekleri izlemiştir. Bolu ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi (Genel), ikinci sırayı ise Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleği almaktadır. Özellikle Bolu ilinde imalat sanayiinde Beyaz Et sektörünün ön planda olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında Bin 349 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 6 bin 480 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	1.313
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	538
Beden İşçisi (Temizlik)	521
Makineci (Dikiş)	450
Satış Danışmanı	336
Garson (Servis Elemanı)	255
Metal Mamuller Montaj İşçisi	150
Şoför-Yük Taşıma	133
Metal Şekillendirici (Elle)	118
Ön Muhasebeci	92
Diğer Meslekler	2.574
Toplam	6.480

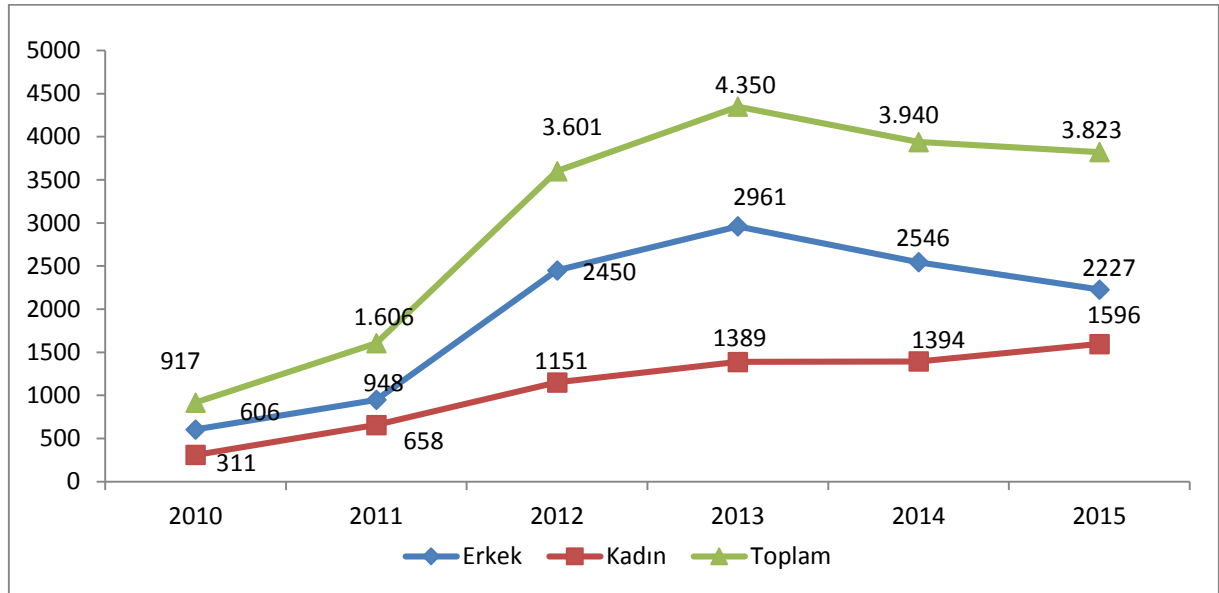
Kaynak: İŞKUR

Bolu ilinde 2015 yılında 6 bin 480 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı ve Temizlik Görevlisi meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada Makineci (Dikiş) mesleği yer almıştır. Bolu ilinde beyaz et sektörü ağırlıkta olduğundan dolayı açık işler arasında Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı mesleği ikinci sırada yer almaktadır.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Bolu ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 917 olan Bolu ilinde işe yerleştirilenlerin 606'si erkeklerden, geri kalan 311 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2015 yılına değin artış göstermiştir. Ancak siyasi belirsizlikler ve ekonomide ki durgunluk 2015 yılında Bolu ilinde işe yerleştirmenin durağanlığının temelini oluşturmaktadır. 2015 yılında 3 bin 823 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 58,2'sini erkekler, yüzde 41,8'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansımaktadır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	707
Beden İşçisi (Temizlik)	467
Makineci (Dikiş)	424
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	398
Metal Mamuller Montaj İşçisi	148
Satış Danışmanı	132
Şoför-Yük Taşıma	96
Metal Şekillendirici (Elle)	88
Garson (Servis Elemanı)	79
Müşteri Temsilcisi	51
Diğer Meslekler	1.233
Toplam	3.823

Kaynak: İŞKUR

Bolu ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Bolu ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 3 bin 823 işe yerleştirmenin 707'si bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik), Makineci (Dikiş), Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Bolu ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	44	935	217	652	9	222	270	1.809	117	3.828
2014	33	614	110	495	6	151	149	1.260	62	879
2013	19	876	18	113	6	151	43	1.140	42	613
2012	26	1.115	7	38	4	83	37	1.236	61	970
2011	43	1.103	16	24	2	48	61	1.175	21	202
2010	30	526	4	8	0	0	34	534	21	249

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 270 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan Bin 809 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 34 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 270'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 534 iken 2015 yılında Bin 809 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 4 programın açıldığı ve bu programlardan 8 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 217 program açılmış ve 652 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 44 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 935 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında hiç program düzenlenmemişken bu sayı 2015 yılında 9'a yükselmiş ve katılımcı sayıları da 0'dan 222'ye yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 117 program düzenlenmiş olup bu programlardan 3 bin 828 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Bolu ilinde 2015 yılında toplam 4 bin 456 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 378'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	4.456	2.377
2014	3.117	1.769
2013	3.105	1.714
2012	2.578	1.273
2011	1.870	1.092
2010	1.682	1.159

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	480
Piliç Kesim ve İşleme elemanı	141
Satış Danışmanı	99
Şoför-Yük Taşıma	94
Beden İşçisi (Temizlik)	92
Ön Muhasebeci	56
Büro Memuru (Genel)	51
Aşçı	38
Kasiyer	36
Makineci (Dikiş)	33
Diğer Meslekler	1.257
Toplam	2.377

Kaynak: İŞKUR

Bolu ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel)

mesleğinde 480 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Bolu ilinde beyaz et sektörü ağırlıkta olduğu için Piliç Kesim ve İşleme Elemanı Mesleğinde işsizlik Ödeneği almaya hak kazanan sayısı 141 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu meslekleri ise Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Temizlik), Ön Muhasebeci, Büro Memuru(Genel), Aşçı, Kasiyer, Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7’den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR’un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Bolu ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bolu ilinde 251 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 19 bin 824 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Bolu ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Bolu ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	78
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	47
Ulaştırma ve depolama	37
İnşaat	29
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8
Eğitim	7
Diğer hizmet faaliyetleri	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
Madencilik ve taş ocaklığı	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
GENEL TOPLAM	251

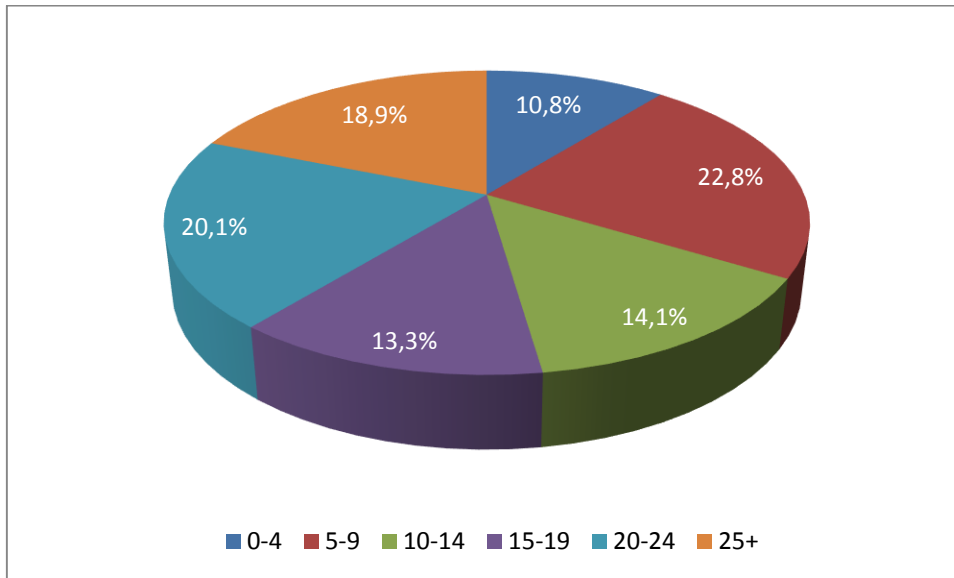
Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bolu ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 31’i İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7’dir. Bu durumda Bolu ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalaması ile aynıdır.

İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 18,7'si bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasının üzerinde bir oran olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise “Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi”, “Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor”, “Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri” sektöründe bulunmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Bolu ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup istihdamı 20’den az olan Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubeleri mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

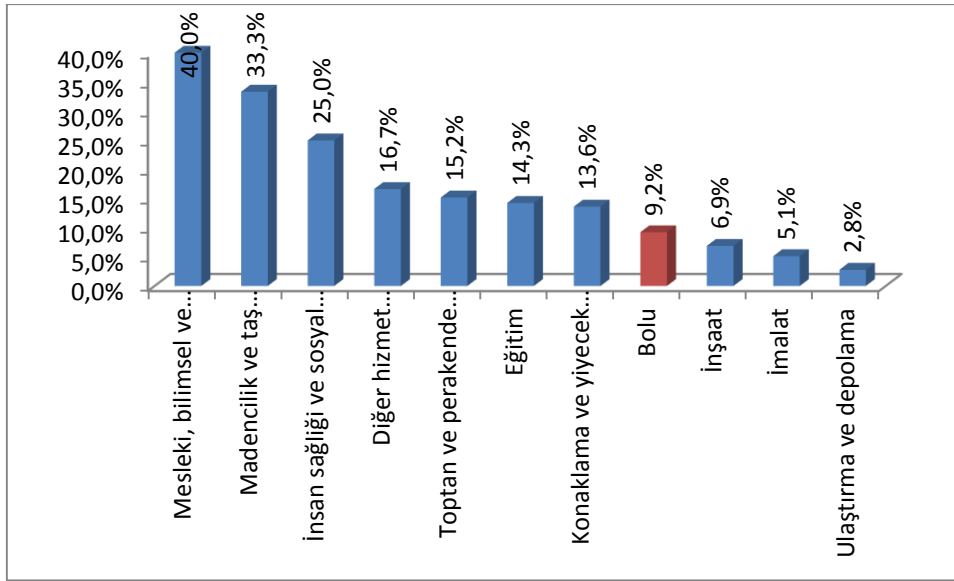
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5’te görüldüğü üzere Bolu ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22,8’i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 14,1’dir. Yaklaşık her 5 işyerinden ikisi ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

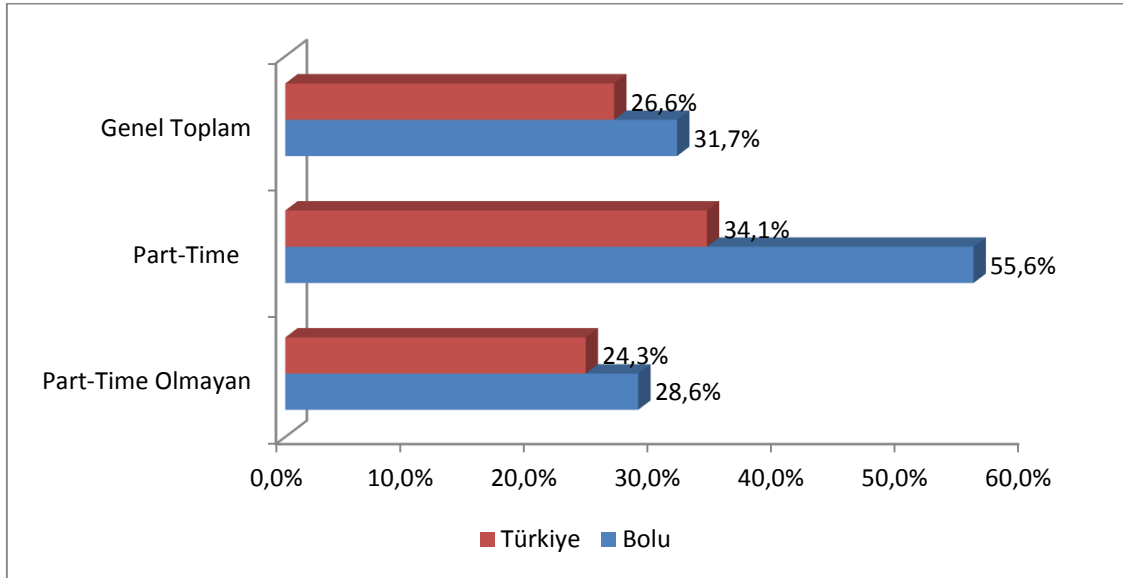

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerde yer alan işyerlerinin yüzde 40'ında part-time çalışan bulunmaktadır. Bolu ili genelinde bu oran yüzde 9,2 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. Bolu ilinde ilk sırada yüzde 40 oranında part-time çalışanı olan Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler sektörü ikinci sırada yüzde 33,3 oranla Madencilik ve Taş ocaklığı sektörü yer almıştır. Üçüncü ve dördüncü sırada ise yüzde 25 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü ve yüzde 16,7 Diğer Hizmet Faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

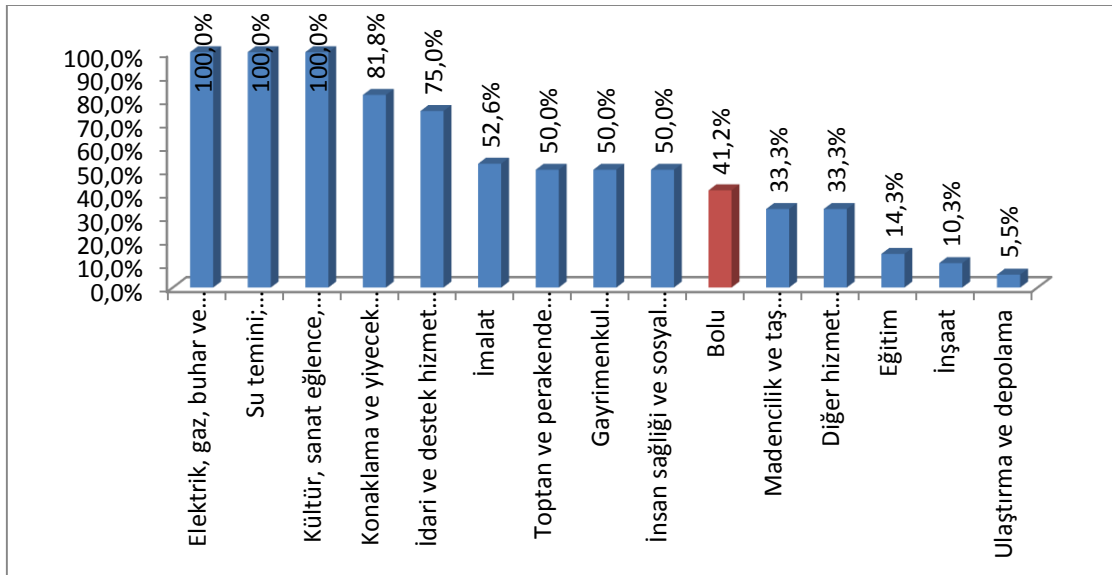
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Bolu ilinde bu oran yüzde 31,7 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Bolu ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 55,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 28,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Türkiye ortalamasının üzerinde bir istihdam durumu söz konusudur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

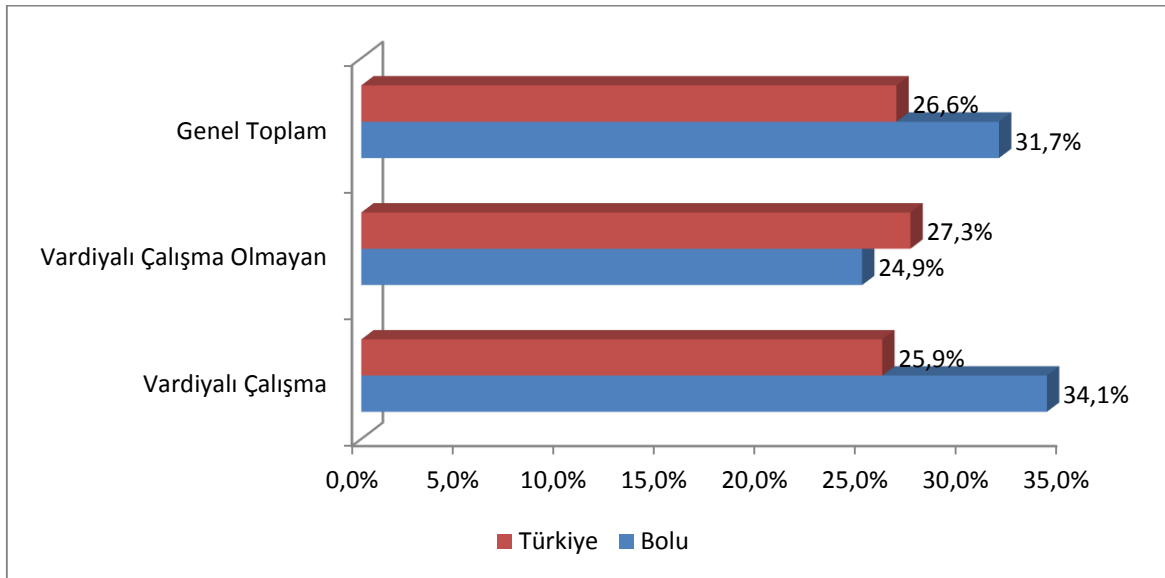
Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde işyerlerinin yüzde 41,2'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Bolu ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon atık yönetimi ve

iyileştirme faaliyetleri, Kültür, Sanat-Eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri gibi görünmesi bu sektörlerde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Bolu ilinde asıl oran Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Bolu ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, Su temini kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Kültür, sanat- eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

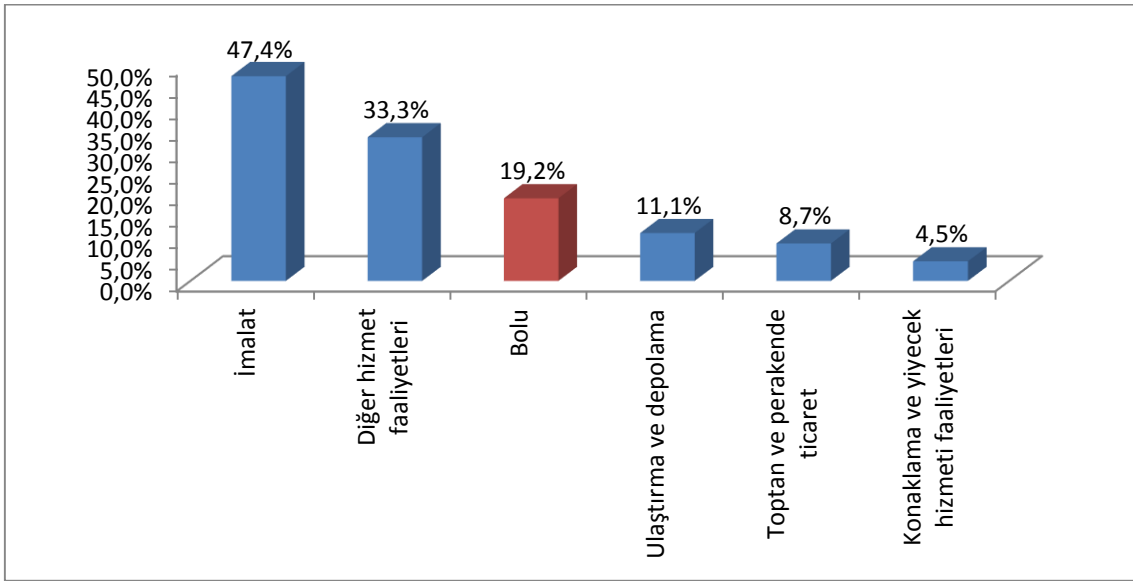
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihi bir eğilim söz konusudur. Bolu ilinde kadınların vardiyalı çalışma olan işyerlerinde çalışma durumu, Türkiye geneline göre tam tersi bir durum sergilemektedir.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 34,1'i kadın, yüzde 65,9'u ise erkeklerden

oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 24,9'a düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışan sayısının fazla olmasının etkenlerinden biride kadınların vardiyalı çalışma şeklini daha çok tercih etmesidir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Bolu ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

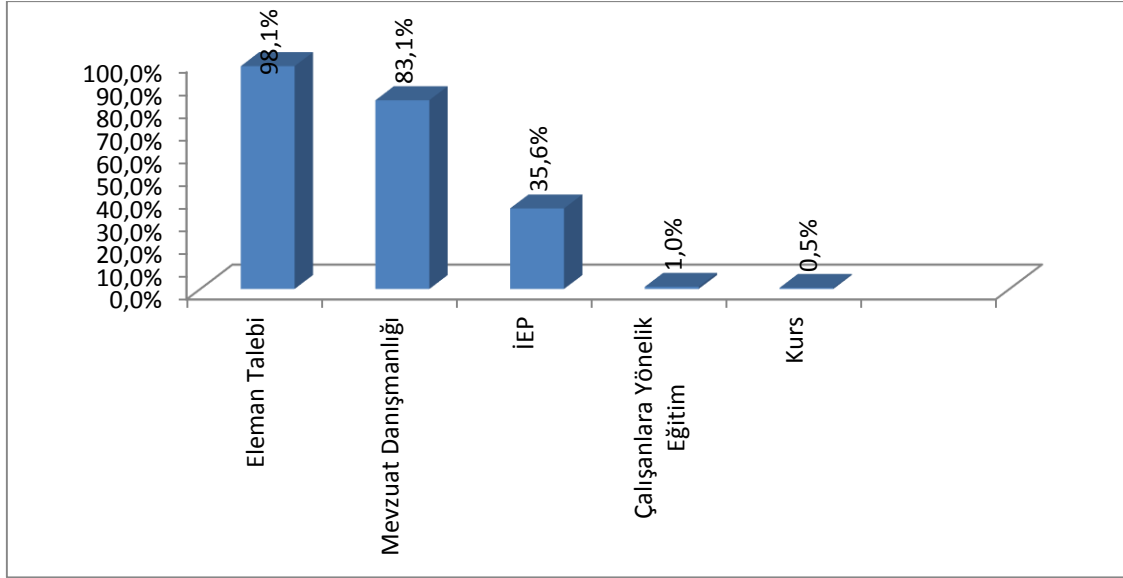

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde faaliyet gösteren 15 sektörden 5'inde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 47,4'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 33,3 ile Diğer hizmet faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Bolu ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Bolu ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 55 ile imalat sektörü bulunmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Bolu ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Bolu ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörler nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. Bolu ilinde İhracat yapan firmalar arasında Beyaz et sektörü diğer sektörler göre daha fazla ihracata sahiptir, bu durum istihdam oranını da önemli ölçüde olumlu yönde etkilemektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

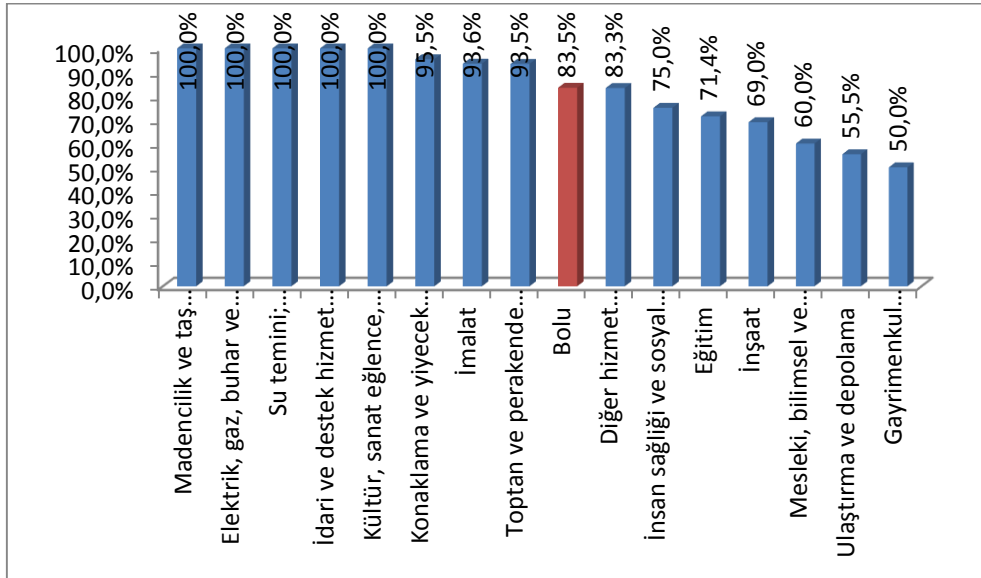

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 83'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Bolu ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 98,1'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 83,1'i mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Bolu ilinde yüzde 35,6 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12’de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Bolu ilinde “Madencilik ve taş ocacılığı”, “Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretim ve dağıtımı”, “Su temini; kanalizasyon atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri”, “İdari ve destek hizmet faaliyetleri”, “Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri” sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise “Gayrimenkul faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama” sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	87,5%	37,5%	0,0%	87,5%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	95,2%	23,8%	0,0%	76,2%
İmalat	1,4%	100,0%	45,2%	1,4%	89,0%
Toptan ve perakende ticaret	2,3%	100,0%	41,9%	0,0%	79,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	40,0%	0,0%	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	66,7%	0,0%	100,0%
Eğitim	0,0%	100,0%	60,0%	0,0%	60,0%
İnşaat	0,0%	95,0%	15,0%	0,0%	75,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	1,0%	98,1%	35,6%	0,5%	83,1%

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde Madencilik ve taş ocakçılığı ile Elektrik, gaz, buhar, iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı Kısa Çalışma Ödeneği hariç İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. İmalat sektöründe İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi hem işbaşı eğitim programı hizmetinden hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

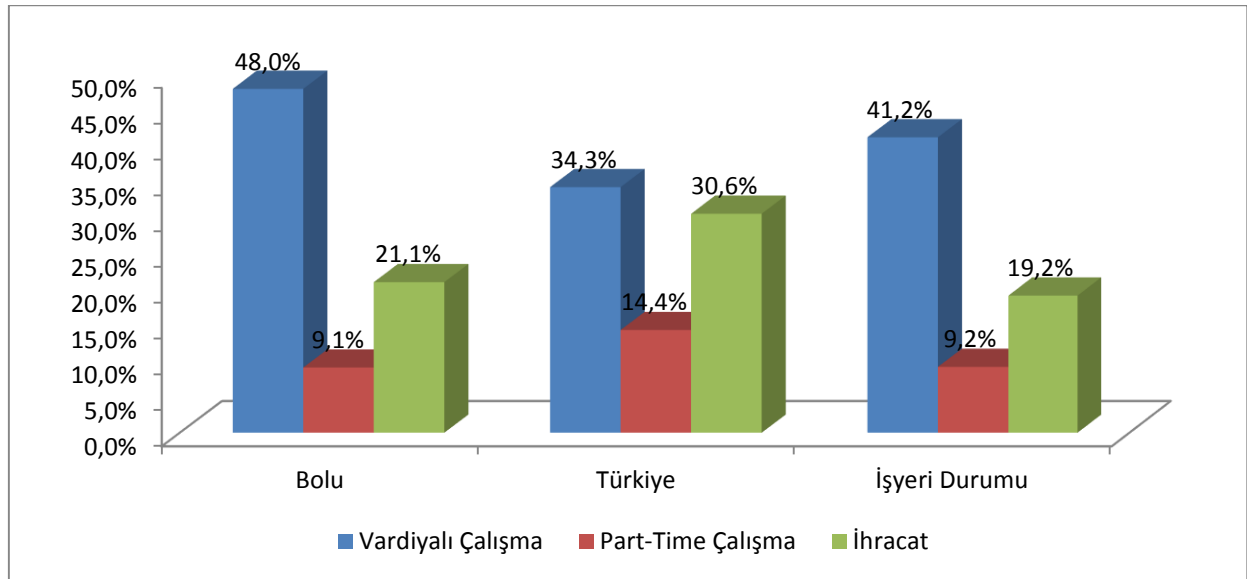
Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin yarısı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

İdari ve destek hizmeti faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 87,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde sadece eleman talebi hizmeti göze çarpmaktadır.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece imalat sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. İmalat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 45,2'si işbaşı eğitim programından, yüzde 100'ü eleman talebi ve mevzuat danışmanlığı ve her biri yüzde 89 oranında olmak üzere diğer hizmetlerden faydalanmıştır. Bolu ilinde kısa çalışma ödeneğine başvuru hiçbir sektörde olmamıştır.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Bolu ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bolu ilinde ise bu oran yüzde 48 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Bolu ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 41,2'si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Bolu ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Bolu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 19 bin 824 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 13 bin 540 çalışan erkeklerden, 6 bin 284 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

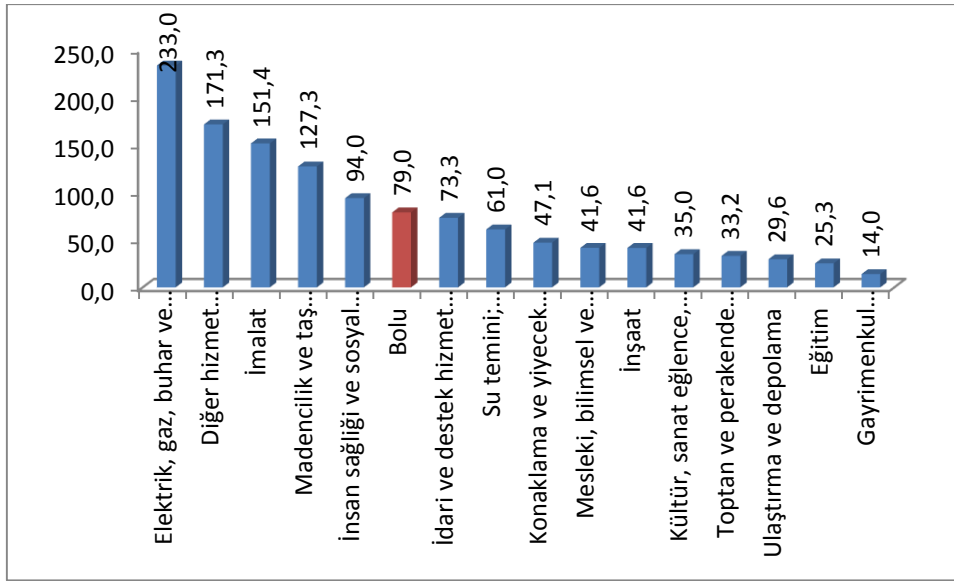
Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	7.497	4.316	11.813
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin	1.182	378	1.560
İnşaat	1.097	109	1.206
Ulaştırma ve depolama	971	124	1.095
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	689	347	1.036
Diğer hizmet faaliyetleri	736	292	1.028
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	289	297	586
Madencilik ve taş ocaklığı	373	9	382
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	149	227	376
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	229	4	233
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	139	69	208
Eğitim	97	80	177
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	45	16	61
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	23	12	35
Gayrimenkul faaliyetleri	24	4	28
Genel Toplam	13.540	6.284	19.824

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Bolu ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Bolu ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 55,3 oranında, kadınlarda ise yüzde 68,6 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 44,7'lik ve yüzde 31,4'lük oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 59,5 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde çalışan sayısı imalat sektöründen sonra Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerinde fazla olduğu Tablo 10 dan anlaşılmaktadır.

Tablo 10 incelendiğinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Bolu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 79 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 233 kişi; ikinci sırada bulunan Diğer hizmet faaliyetleri 171,3 kişi ve üçüncü sırada bulunan İmalat sektöründe 151,4 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Bolu ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlerle nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün üçüncü sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	4.821	3.060	7.881
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2.777	805	3.582
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.699	869	2.568
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.305	434	1.739
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	885	186	1.071
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	611	390	1.001
Profesyonel Meslek Mensupları	563	392	955
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	648	100	748
Yöneticiler	231	48	279
Genel Toplam	13.540	6.284	19.824

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 39,7'si, erkek çalışanların yüzde 35,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 48,6'sı bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 18,6 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 66,1 oranında erkeklerin, yüzde 33,8 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir. Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Yöneticiler olmuştur.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	1.218	570	1.787
5-9	1.693	977	2.670
10-14	1.376	347	1.723
15-19	1.696	1.368	3.064
20-24	5.516	2.468	7.984
25+	2.041	555	2.597
Genel Toplam	13.540	6.284	19.824

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında artış meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 31,8'i

kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 36,5; 10-14 yaş için yüzde 20,1; 15-19 yaş için yüzde 44,6 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 30,9 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 21,3 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 18,9'dur. Toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 13,1'i 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Bolu ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Kesimhane işçisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında da ilk sırada Kesimhane İşçisi mesleği yer almaktadır. Kadınlarda da ikinci sırada, İmalat sektörünün il genelindeki öneminden dolayı Konfeksiyon İşçisi mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi
Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Temizlik Görevlisi	Diğer Ağaç İşlem İşçileri
Tır-Çekici Şoförü	Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)
Garson (Servis Elemanı)	Kasiyer	Temizlik Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Tır-Çekici Şoförü
Deri İşçisi	Hemşire	Büro Memuru (Genel)
Temizlik Görevlisi	Bulaşıkçı (Stevard)	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2016

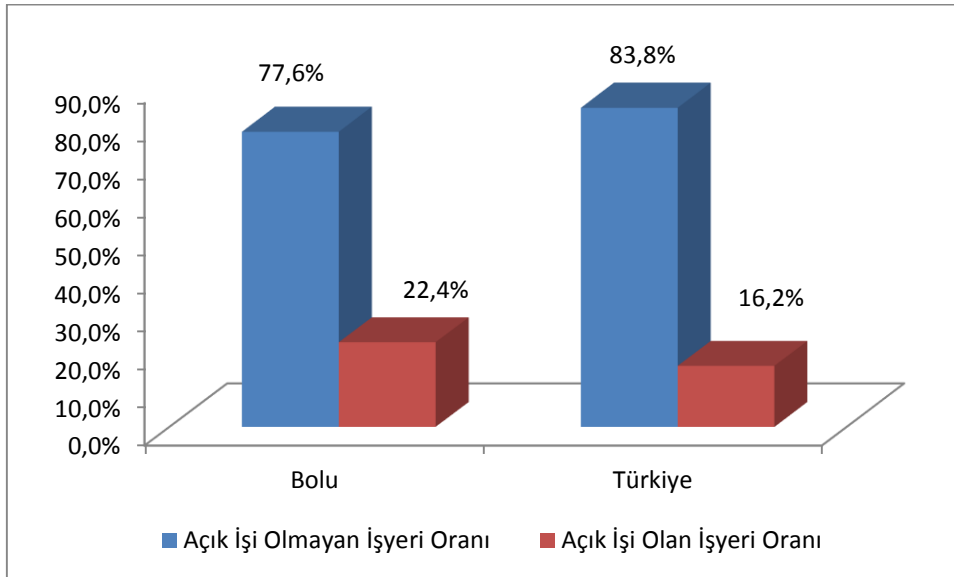
Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Konfeksiyon İşçisi ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Diğer ağaç işlem işçileri, Şoför-Yük taşıma, Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi ve Tır-Çekici Şoförü mesleği olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Bolu ilinde 56 işyerinden 289 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Satır Etiketleri	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	162
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	28
İnşaat	16
Ulaştırma ve depolama	15
Diğer hizmet faaliyetleri	15
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	7
Eğitim	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1
GENEL TOPLAM	289

Kaynak: İPA 2016

Bolu ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 289 kişilik açık işin yüzde 56'sına tekabül eden 162 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri ile İdari ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

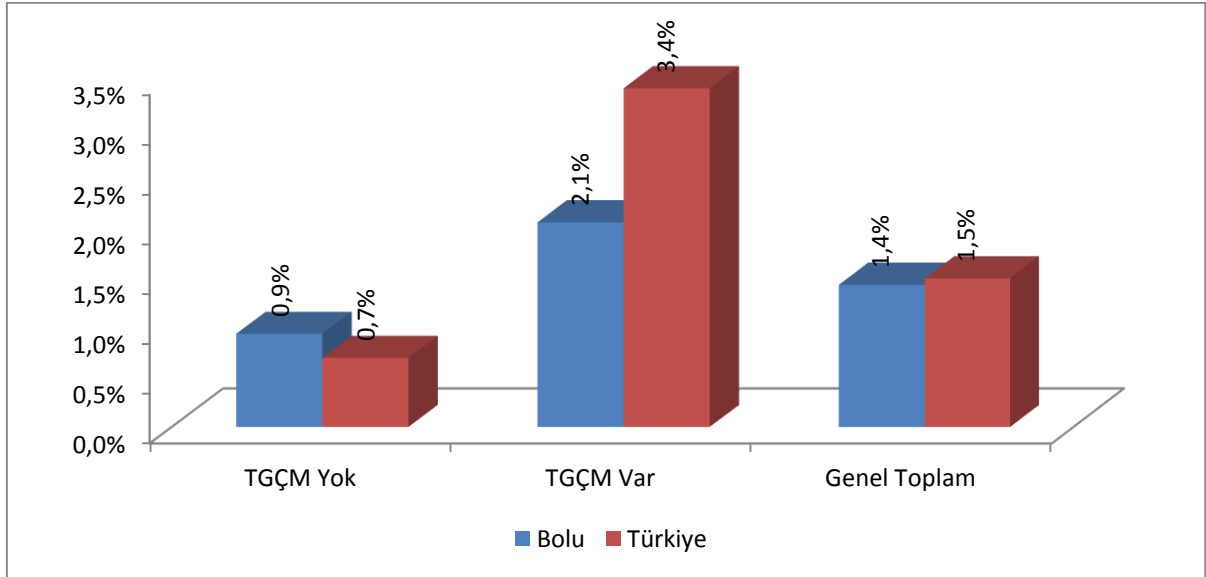
Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İş Verme Oranı
İmalat	1,4%	28,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10,3%	100,0%
İnşaat	1,3%	17,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1,7%	26,1%
Ulaştırma ve depolama	1,4%	11,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,2%	27,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,5%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,2%	12,5%
Eğitim	2,7%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,3%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	1,4%	33,3%
GENEL TOPLAM	1,4%	22,4%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Bolu ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98,6 kişilik dolu kadronun yanında 1,4 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,3 Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her işyerinde açık iş bulunmaktadır. Yüzde 33,3 ile Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe ortalama her 3 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur., yüzde 28,2 ile İmalat sektörü ve yüzde 26,1 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

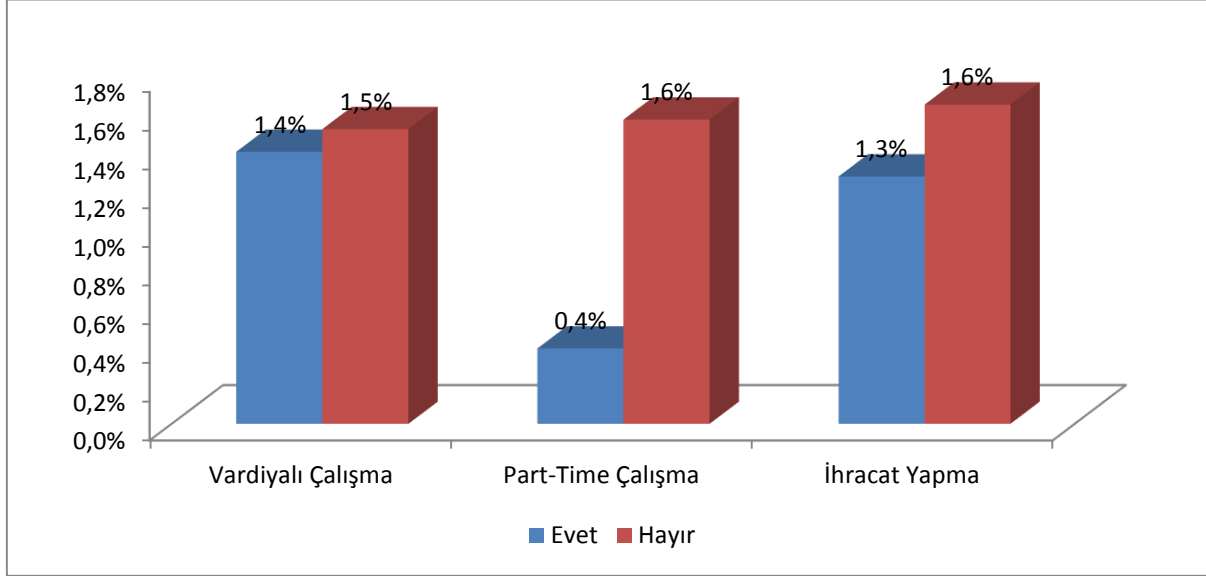
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 2,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ili temininde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı açısından Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen temininde güçlük çekilen iş yerlerinin açık iş oranı açısından Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

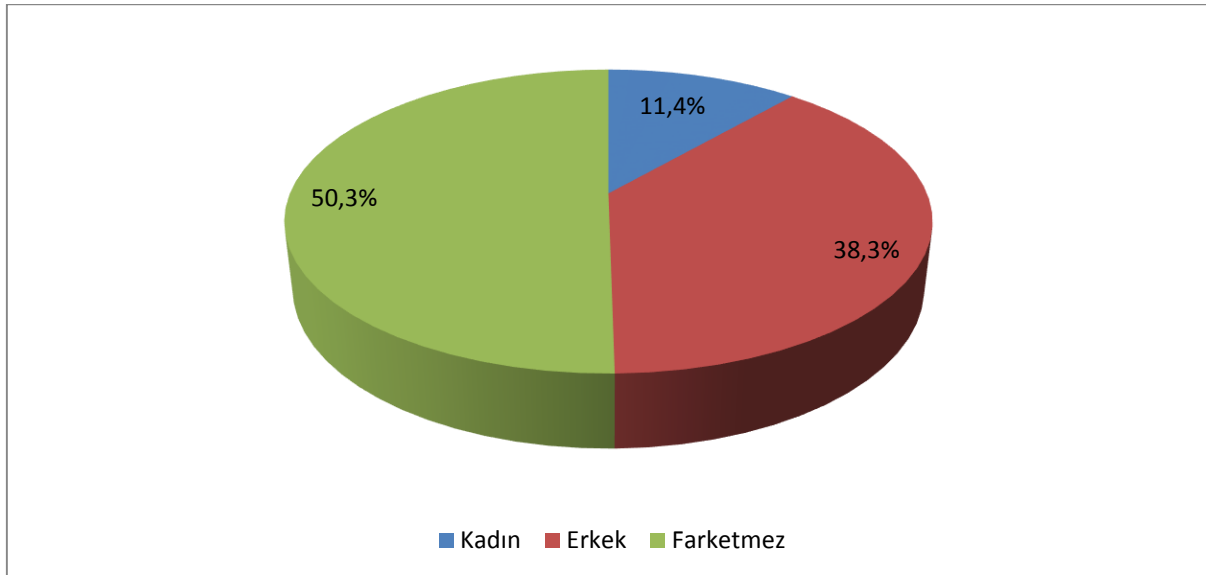
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,4, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,4, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6'dır. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,3, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

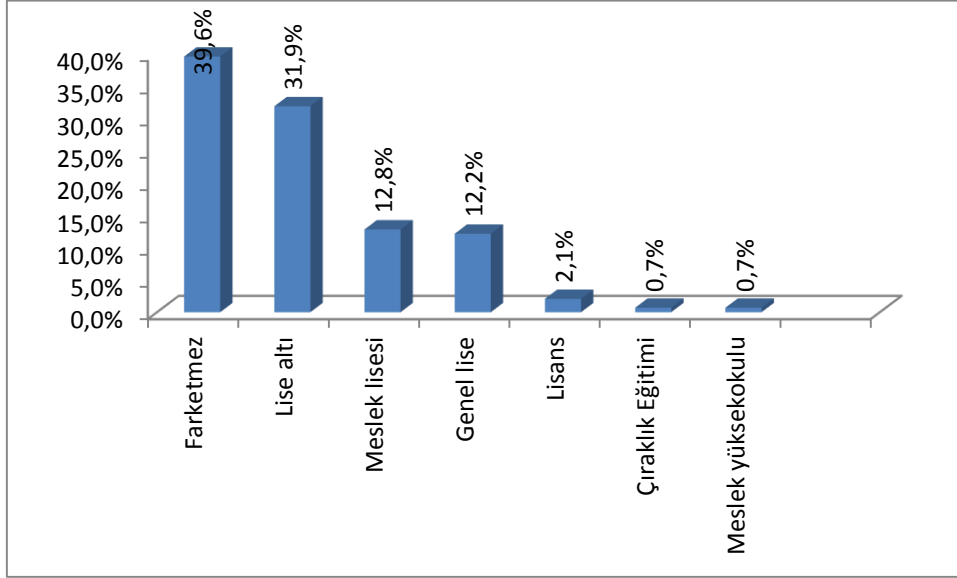

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Bolu ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 38,3'ünde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. İşverenler açık işlerinde yüzde 50,3 oranında belli bir cinsiyet tercihinde

bulunmamışlardır. Açık işlerin yüzde 11,4'ünde kadın tercih edilmiştir. Bu oran yüzde 9,6 olan Türkiye ortalamasının üzerinde olması Bolu ilinde kadın istihdamına önem verildiğinin bir göstergesidir. Ancak işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

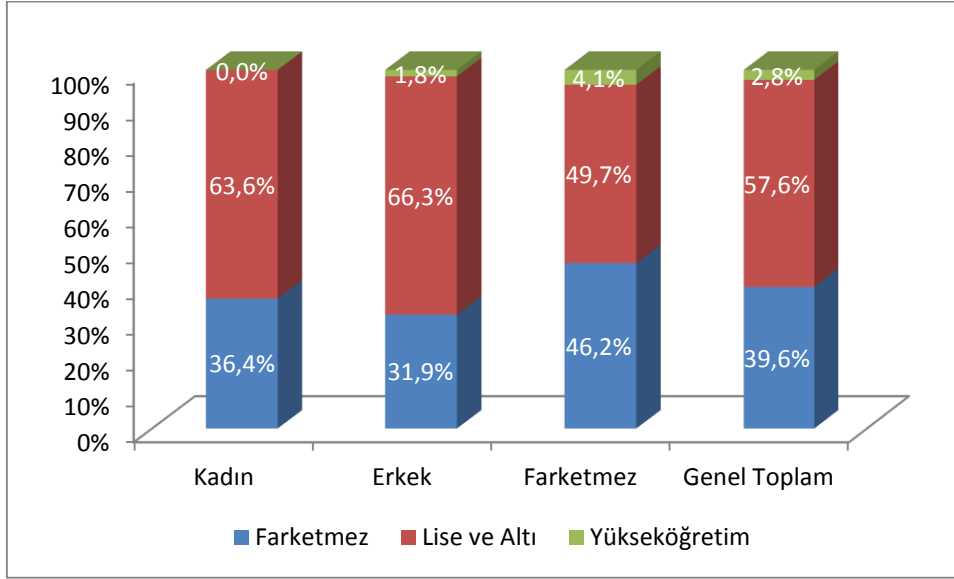

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Bolu ilindeki açık işlerin yüzde 39,6'sında işverenler talep verirken herhangi bir eğitim düzeyi belirtmemiştir.. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 31,9'la lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yarısından fazlasında genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20’de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; Erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için bir talepte bulunulmamıştır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihinine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitilmiş işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki “beyaz yakalı” istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16’da Bolu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
İmalat	29,6%	67,9%	2,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	56,3%	43,8%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	44,4%	55,6%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	66,2%	33,8%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	79,4%	20,6%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	40,0%	60,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
GENEL TOPLAM	39,6%	57,6%	2,8%

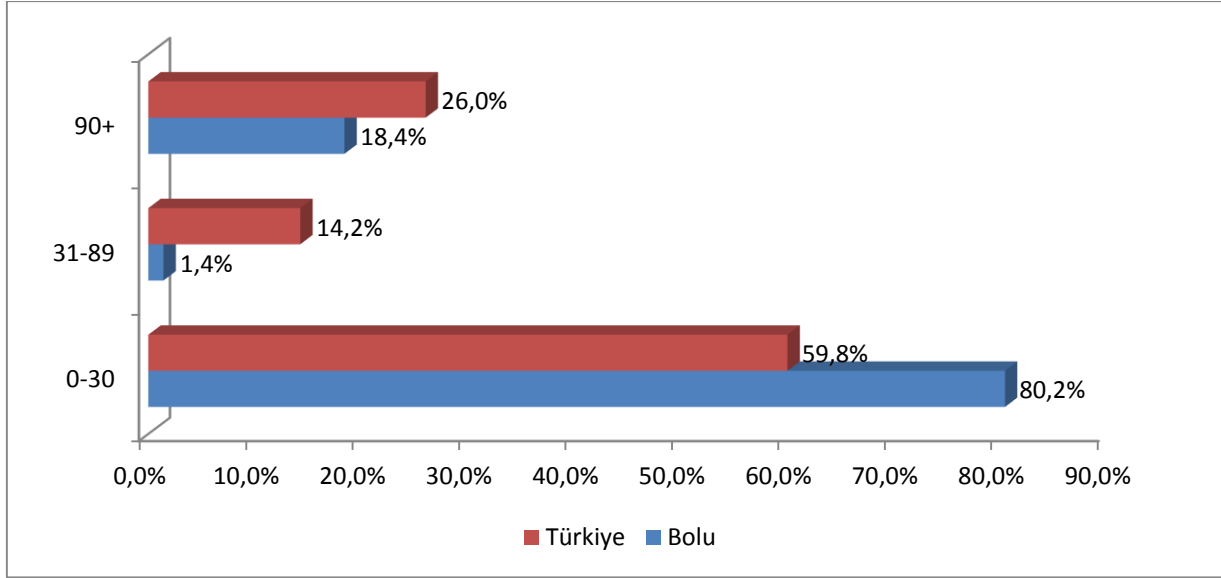
Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece üç sektör bulunmaktadır. Bu sektörler; İmalat, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektör Diğer hizmet faaliyetleri sektörü olmuştur.

Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki açık işlerin yüzde 100 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bolu ilinde işgücü ihtiyacı çok olduğundan, bu ihtiyacı karşılamak amacıyla işverenlerin vermiş olduğu açık işlerde herhangi bir eğitim düzeyi belirtilmemektedir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim, diğer hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Bolu ilinde açık işlerin yüzde 80,2'si 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 1,4'dür. Bu oran da Türkiye geneline göre çok düşük gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında yine Bolu'da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Bolu ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

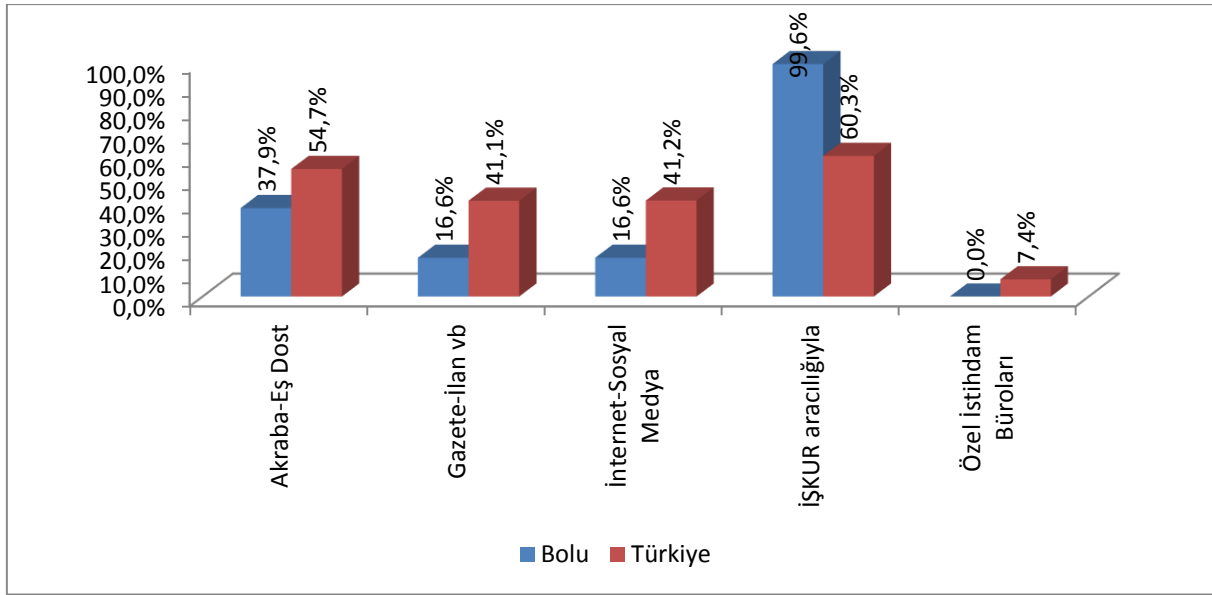
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
0-30	100,0%	98,2%	62,1%	80,2%
31-89	0,0%	1,8%	1,4%	1,4%
90+	0,0%	0,0%	36,5%	18,4%
Genel Toplam	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 100 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 98,2 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi bulunmazken erkeklerde yüzde 1,8 oranında gerçekleşmiştir. Fakat en yüksek oranda herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmamış açık işlerde, yüzde 62,1 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22’de Bolu ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Bolu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 99,6 gibi büyük bir oranı İŞKUR’a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde işverenler daha sonra Akriba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Gazete-ilan vb. ve İnternet-sosyal medya arama kanalları da birbirine eşit oranlarda gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı için Türkiye gelişmelerinin Bolu iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

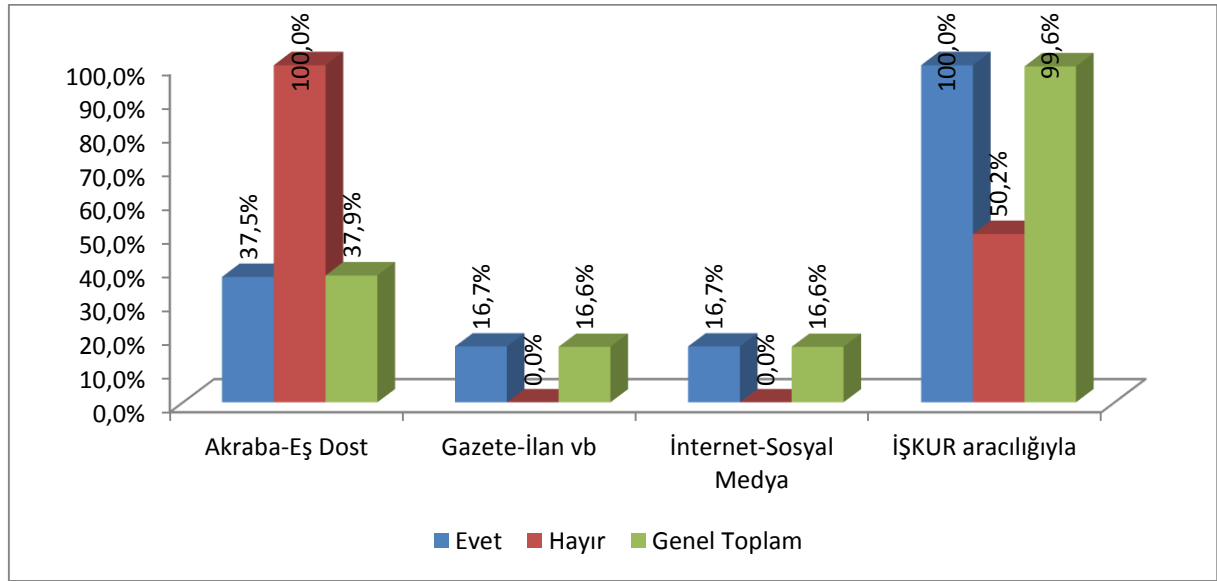
Eğitim düzeyi/arama kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lise altı	34,9%	10,9%	43,4%	98,9%
Genel lise	31,4%	14,2%	0,0%	100,0%
Meslek lisesi	40,7%	62,0%	13,5%	100,0%
Meslek yüksekokulu	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lisans	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
Farketmez	42,2%	8,7%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	37,9%	16,6%	16,6%	99,6%

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitiminde talep verilen açık işlerde yüzde 100 gibi yüksek oranlarda İŞKUR ve akraba-eş dost kanalları kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde de yine özel istihdam büroları kullanılmamışken, yüzde 98,9 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Tablo 18 de görüldüğü üzere Bolu ilinde talep edilen eğitim düzeylerine göre kullanılan arama kanalları içerisinde İŞKUR çok yüksek oranla ilk sırada yer almaktadır.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 100 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 50,2'te kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	2	2	2	2
Takım Çalışması	2	5	4	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	5	3	*	4	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	4	*	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	6	3	6	6
Bilgisayar kullanımı	7	7	5	7	7
Proje Tabanlı Çalışma	8	*	*	8	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	*	*	9	9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Bolu ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve daha sonra, Takım Çalışması, İletişim ve İfade yeteneği, hesap yapabilme, sorun çözme ve inisiyatif alabilme, bilgisayar kullanımı, proje tabanlı çalışma ve satış ve pazarlama becerisi gelmektedir. Fiziki ve Bedensel yeterlilik becerisi hep ilk sırada yerini almıştır.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş sayısı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	129
Hizmet Ve Satış Elemanları	52
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	50
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	41
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	7
Profesyonel Meslek Mensupları	5
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3
Yöneticiler	1
Genel Toplam	289

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 44,6'dır. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Bolu ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,9 ile hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Nitelik gerektirmeyen meslekler gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	2,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,5%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1,4%
Yöneticiler	0,4%
Genel Toplam	1,4%

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek mensupları, Yöneticiler gelmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	2,8%	0,0%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	18,2%	7,4%	26,3%	18,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3,0%	22,6%	10,4%	14,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,9%	2,8%	1,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30,3%	39,9%	51,7%	44,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek	6,1%	2,7%	1,4%	2,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	42,4%	23,7%	6,9%	17,4%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,7%	0,3%
Genel Toplam	100,00%	100,00	100,00%	100,00%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 42,4 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; yüzde 30,3 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar; yüzde 18,2 oranında Hizmet Ve Satış Elemanları ve yüzde 6,1 oranında ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinde ise bazı meslek gruplarında daha fazla olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler gruplarında erkekler daha fazla tercih edilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Yöneticiler meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 0,7'sinde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Hesap yapabilme (analitik beceri) gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Bilgisayar kullanımı becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Yeterli Mesleki Teknik Beceri, daha sonra Fiziki Ve Bedensel Yeterlilik becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim Ve İfade yeteneği ve Takım Çalışması ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve ikinci sırada Sorun Çözme Ve İnisiyatif kullanabilme becerisi yerini almıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise ilk iki sıralamada öncelikler değişmiş fakat Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri önemini korumuştur.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet Ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	1	4	1	2	1	*	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	*	1	4	1	3	1	2	1	2
Takım Çalışması	*	5	3	3	2	3	3	*	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	2	*	5	*	5	2	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	3	5	*	6	*	4	*	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	*	6	6	2	4	4	6	*	6
Bilgisayar kullanımı	4	*	*	*	*	7	7	*	7
Proje Tabanlı Çalışma	*	*	*	5	*	5	*	*	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	7	*	*	*	6	*	3	9

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	36,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	60,0%	100,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30,3%	23,2%	31,0%	99,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,3%	0,0%	28,6%	100,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	80,1%	35,8%	6,0%	100,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR tüm meslek gruplarında en yüksek oranla açık işleri arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş dost arama kanalıdır.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler Ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Takım Çalışması	İletişim ve İfade Yeteneği	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	1	2	4	*	*	3
Beden İşçisi (Genel)	1	3	2	*	5	4
Makineci (Dikiş)	2	4	5	3	1	6
Garson (Servis Elemanı)	3	*	4	1	2	*
Konfeksiyon İşçisi	1	3	*	*	*	2
Pres Tezgahı Operatörü	2	*	3	1	*	*
Kasiyer	2	4	6	3	1	5
Akaryakıt Satış Elemanı	2	3	*	4	1	*
Şoför-Yük Taşıma	2	3	4	1	*	*
Plastik Enjeksiyon Üretim	1	2	3	*	*	*

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25’te Bolu ilinde açık iş olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Piliç Kesim ve İşleme elemanı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde de talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Kasiyer ve Akaryakıt Satış Elemanı mesleklerinde ise Hesap Yapabilme (analitik beceri) becerisi talep edilmiştir. Şoför-Yük Taşıma, Garson (Servis Elemanı) ve Pres Tezgahı Operatörü meslekleri için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada gelmektedir.

Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı mesleği ise 3 beceride sınırlı kalmıştır. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması, Sorun Çözme ve İnisiyatif alabilme becerileri tercih edilmiştir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı
Makineci (Dikiş)	Kasap	Beden İşçisi (Genel)
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	Garson (Servis Elemanı)
Kasiyer	Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)
Radyoloji Teknisyeni (Radyasyon Onkolojisi)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Konfeksiyon İşçisi
Temizlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü	Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)
	Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Kasap
	Kalıp Bozma İşçisi-Metal Döküm	Şoför-Yük Taşıma
	Beton Transmikser Operatörü	Kasiyer
	Metal Pres Makinesi Operatörü	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Pres Tezgahı operatörü, Kasap, Şoför-Yük taşıma, kasiyer, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı) gelmektedir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş), Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Radyoloji Teknisyeni ve Temizlik Görevlisidir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Beden İşçisi(Genel), Kasap, Pres Tezgahı Operatörü (Kesim), Şoför-Yük Taşıma, Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı), Tır-Çekici Şoförü, Diğer Ağaç İşlem İşçileri, Kalıp Bozma İşçisi-Metal Döküm, Beton Trans mikser operatörü, Metal Pres Makinesi Operatörü meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1
Takım Çalışması	2	2	4	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	3	3	3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	6	4	2	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3	6	5	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	5	6	6
Bilgisayar kullanımı	*	7	*	7
Proje Tabanlı Çalışma	*	8	*	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	*	7	9

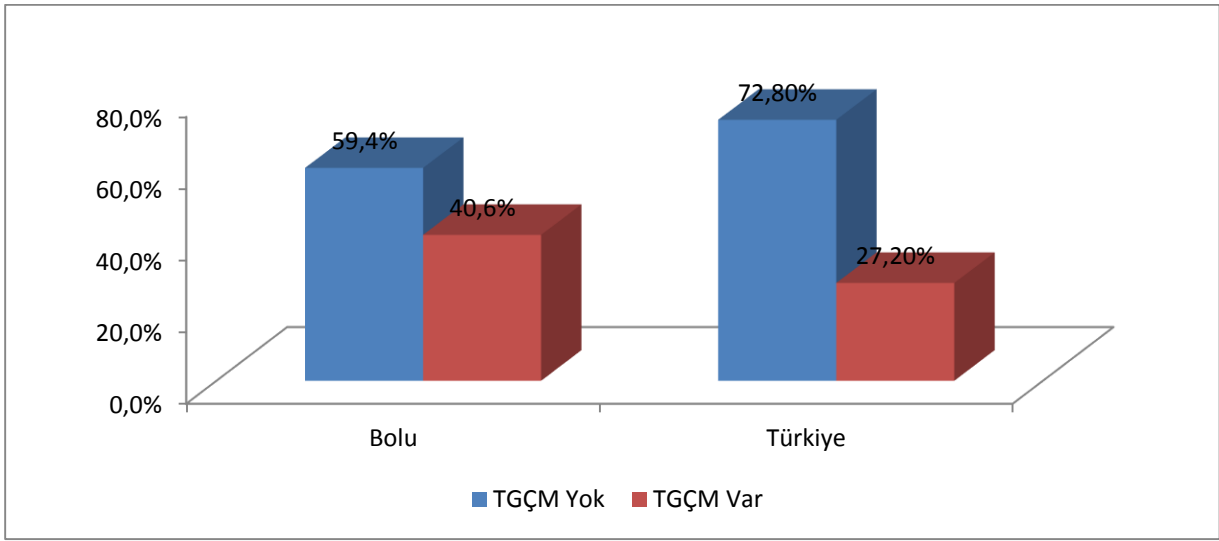
Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermemektedir. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması talep edilen becerilerde ilk ikide yer almaktadır. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise yine ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Talep edilen becerilere göre Bilgisayar kullanımı sadece Erkek de Tercih edilmiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bolu ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

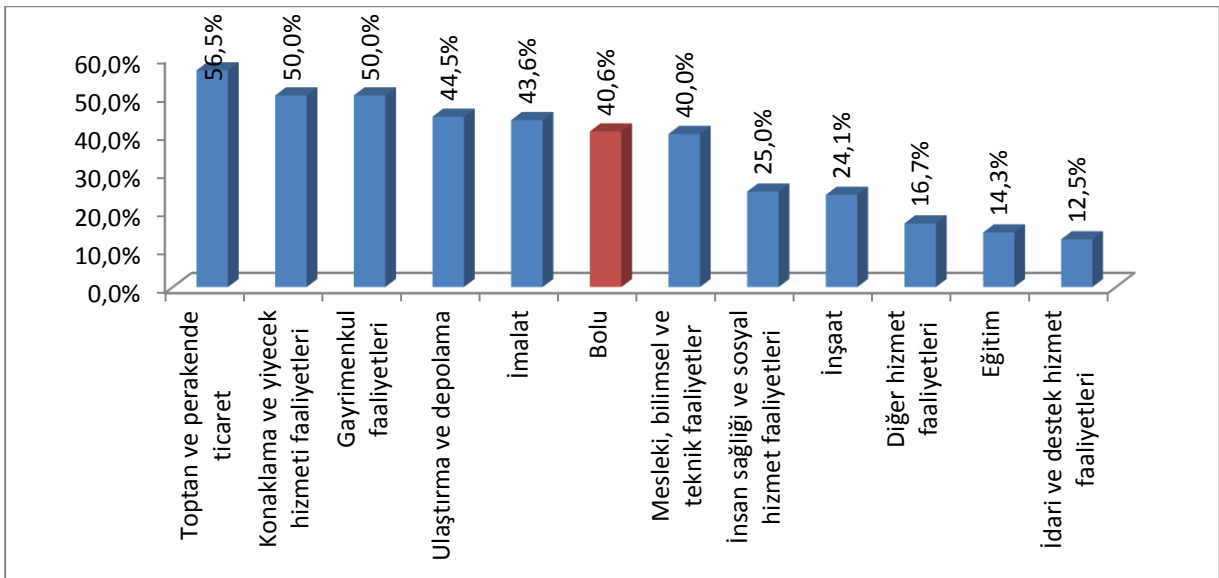
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bolu ilinde ise 20+ istihdamlı 251 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 102 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 40,6 ile Bolu ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İnşaat, Diğer hizmet faaliyetleri, Eğitim, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri eleman temininde güçlük çekme oranına göre Bolu İl ortalamasının altında kalmıştır. Bu sektörlerde Faaliyet gösteren iş yeri sayısı fazla olmasına rağmen eleman teminin de çok fazla güçlük çekmemektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

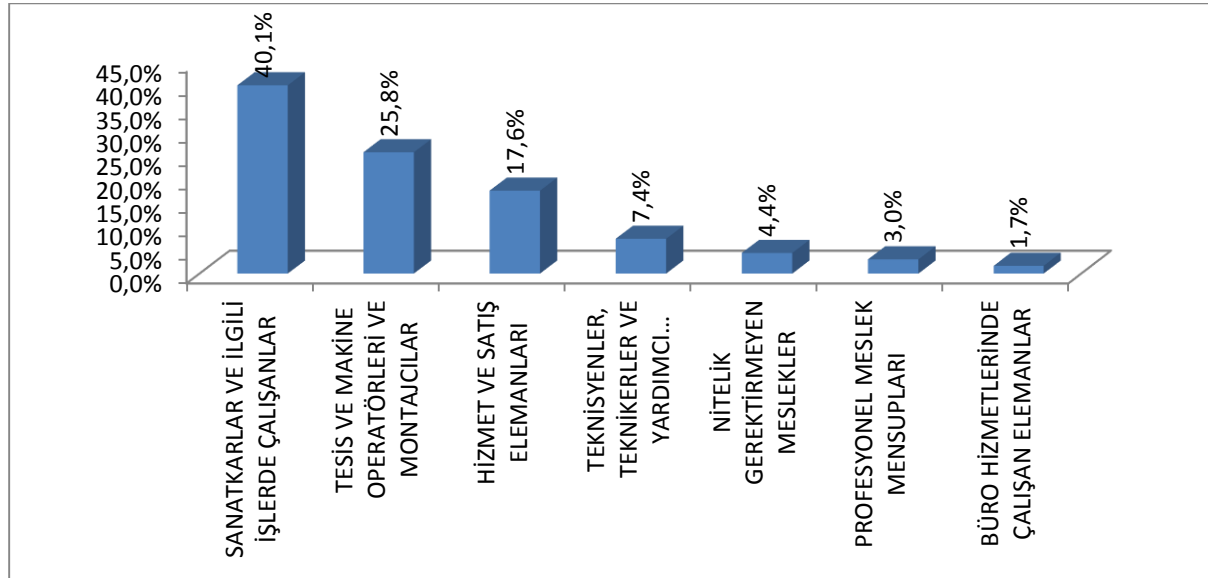
Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı
İmalat	180
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin	62
Ulaştırma ve depolama	44
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	42
İnşaat	23
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
Eğitim	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Genel Toplam	366

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde 366 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Bolu ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 66'sını oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Bolu ilinde toplam çalışanların yüzde 67,4 'ü bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre

özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 146 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Bolu ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	13,7%
Tır-Çekici Şoförü	9,8%
Garson (Servis Elemanı)	9,6%
Makineci (Dikiş)	4,9%
Şoför-Yük Taşıma	4,5%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	3,6%
Kasap	3,6%
Beden İşçisi (Genel)	3,3%
Konfeksiyon İşçisi	2,7%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,5%

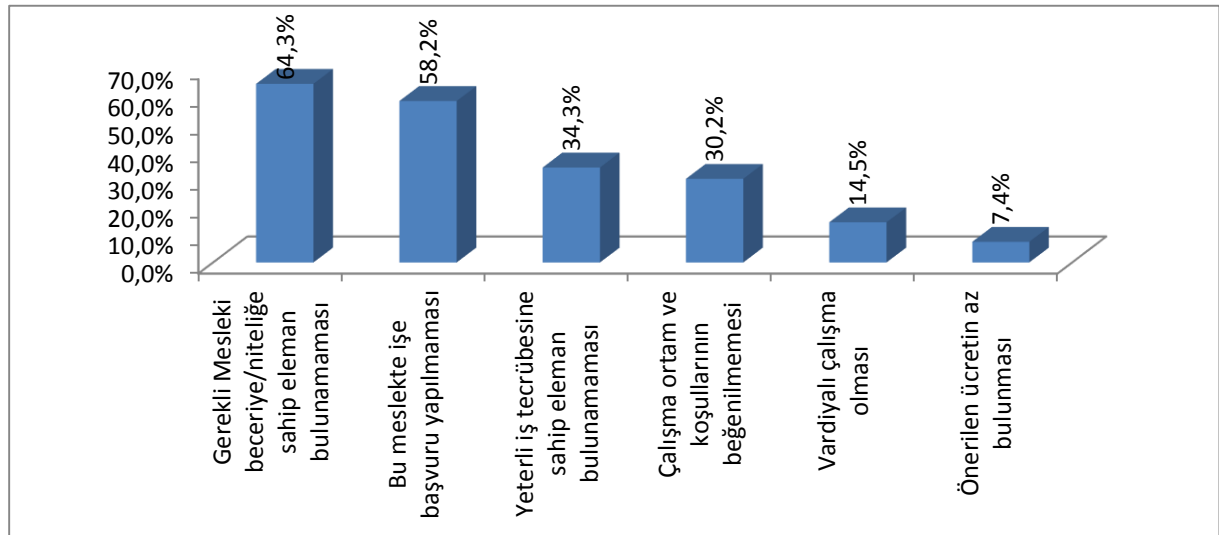
Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 50 kişi ile Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 36 kişi ile Tır-Çekici Şoförü, 35 kişi ile Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Tır-Çekici Şoförü, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) toplam beş mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Bolu ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

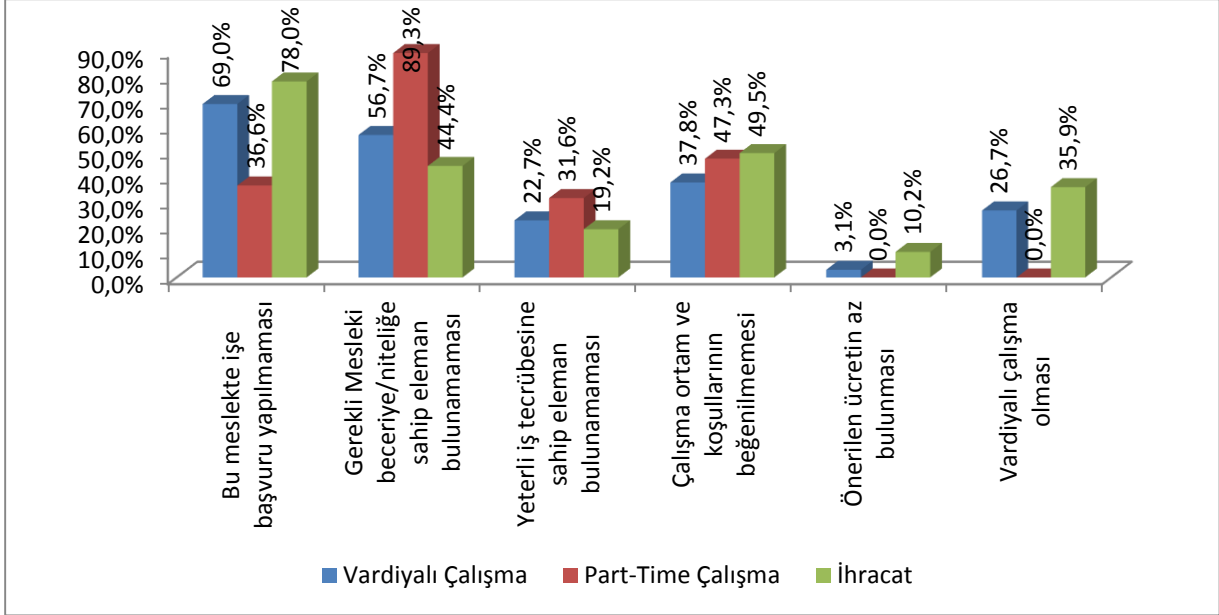

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 78 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Türkiye genelinde Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni Bolu ilinde farklılık göstermiştir.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	16,8%	49,5%	16,5%	0,0%	50,5%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	37,5%	78,2%	45,2%	14,2%	7,9%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	74,8%	68,8%	12,5%	87,5%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	54,3%	54,8%	0,0%	18,1%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	82,1%	54,2%	15,8%	42,3%	3,4%	36,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	44,3%	85,2%	59,2%	18,5%	0,0%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	39,4%	65,9%	57,3%	19,2%	14,9%	0,0%
Genel Toplam	58,2%	64,3%	34,3%	30,2%	7,4%	14,5%

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan dört tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Bu Meslekte İşe Başvuru yapılmaması en çok tercih edilen ikinci temininde güçlük çekilme nedeni olmuştur.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Tır-Çekici Şoförü	0,0%	94,3%	77,2%	8,6%	5,7%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	45,8%	85,7%	54,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	72,2%	0,0%	27,8%	72,2%	55,6%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	37,7%	74,9%	87,5%	12,5%	12,5%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	30,8%	84,6%	23,1%	38,5%	23,1%	0,0%
Kasap	76,8%	100,0%	7,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	100,0%	58,3%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	55,0%	78,0%	33,7%	33,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Kasap, Konfeksiyon İşçisi, Tır-Çekici Şoförü, Garson (Servis elemanı), Akaryakıt Satış Elemanı, meslekleri olmak üzere toplam on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Konfeksiyon İşçisi mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin sadece iki nedene dayalı olduğu tablodan görülmekte olup Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması neden olarak belirlenmiştir. Diğer yandan Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Vardiyalı Çalışma Olması nedeni söz

Konusu meslekte en yüksek orana sahip olup bu haliyle diğer mesleklerin nedenlerinden farklılık göstermektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü

Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bolu ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işverenlerin yüzde 34,1 ‘i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Bolu ‘de bu sayı 4’e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
İmalat	42,3%	9,0%	35,9%	12,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	37,9%	3,4%	41,4%	17,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	28,3%	6,5%	54,3%	10,9%
Ulaştırma ve depolama	30,5%	13,9%	38,9%	16,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	31,8%	0,0%	63,6%	4,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	0,0%	80,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Eğitim	28,6%	14,3%	57,1%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%
Genel Toplam	34,1%	6,9%	45,4%	13,7%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi İyileştirme Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri,

Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi İyileştirme Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yarısından fazlası istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Bolu 'da işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor sektöründe bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngöründe bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	411	3,5%
İnşaat	80	6,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve	70	4,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	67	6,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	61	5,9%
Ulaştırma ve depolama	40	3,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15	4,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme	8	13,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	7,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	1,0%
Eğitim	-18	-10,2%
Genel Toplam	738	3,7%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Bolu 'da ise bu oran, yüzde 3,7 olup ülke geneline kıyasla yüksektir.

Eğitim dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Bolu 'da beklenen 738 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının Mesleki ve bilimsel faaliyetler sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2	0,2%
Hizmet Ve Satış Elemanları	66	3,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	114	4,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	3	0,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	18	1,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	148	1,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	50	4,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	337	9,4%
Genel Toplam	738	3,7%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Bolu ilinde ise ilk sırada sayısal olarak en çok artış sırasıyla, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Teknisyenler, Teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Bolu ilinde beklenen tüm artışın yüzde 67,8 'ini oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 0,67'sini oluşturmaktadırlar.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile Teknisyenler, Teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek Mensupları meslek gruplarını ilk sıralara yükseltmektedir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde 0,2 net istihdam değişimi oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Deri İşçisi
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Garson (Servis Elemanı)	Helva Ustası
Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Hamurkar
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	Muhasebe Meslek Elemanı
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Büro Memuru (Genel)
Beton Trans mikser Operatörü	
Pres Makineleri Operatörü	
Şoför-Yük Taşıma	

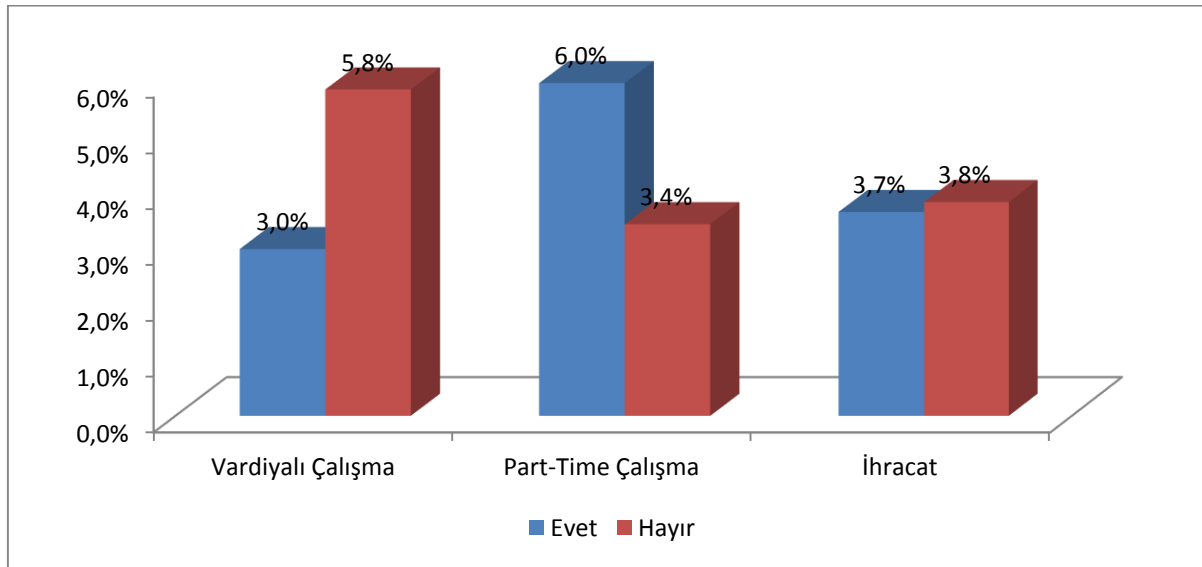
Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Makineci (Dikiş), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Diğer Ağaç İşlem İşçileri, meslekleri olup, Deri İşçisi, Güvenlik Görevlisi, Satış Temsilcisi (Plasiyer) Helva Ustası mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Diğer Ağaç İşlem İşçileri meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Bolu ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Bolu ilinde istihdam artışı beklenen Garson(Servis Elemanı), Şoför- Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel) meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Bolu ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

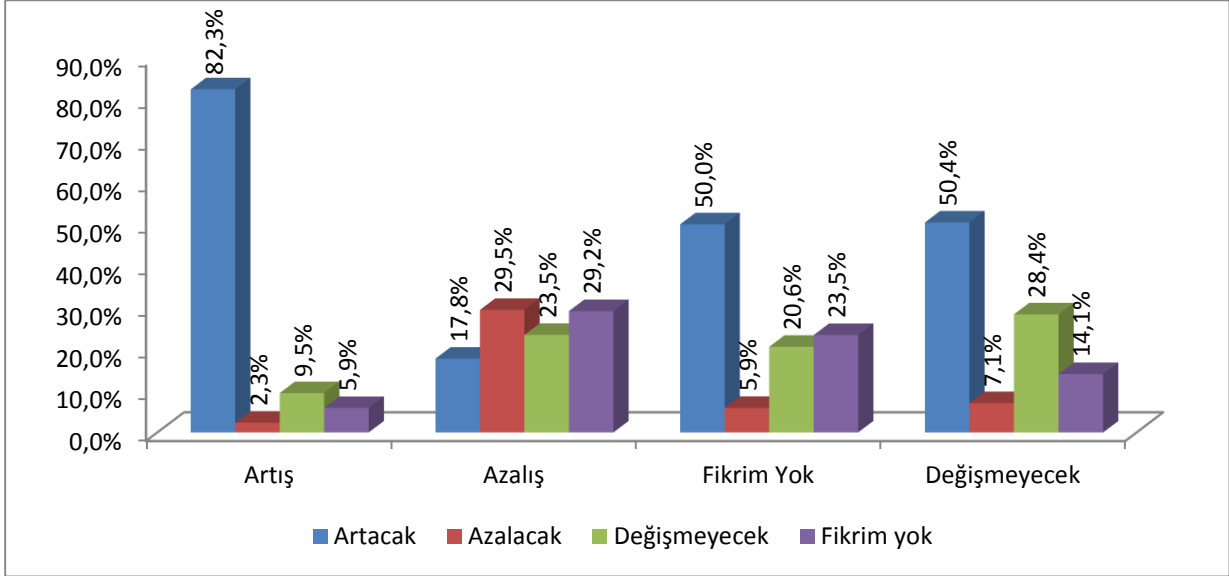

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin birbirinden farklı eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Bolu ili için yüzde 2,9 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha yüksek olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir. Part-time çalışma yapan işyerlerinde net istihdam değişim oranı Vardiyalı Çalışma ve İhracat yapan işyerlerine oranla daha fazla gözlenmektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha yüksek olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Bolu ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 28,1'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 82,3 'ünün beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 2,3'ü ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 2,3'ü önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 6,8'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 29,5' u beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 17,8'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 45,3 'ünü oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 28,4'lük kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 13,6'lık kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 23,5'i uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Bolu ilinde işsizlik oranı 2008 yılından 2013 yılına gelindiğinde 1,9 puanlık azalış göstermiştir. İşsizliğin azaltılmasına yönelik çalışmalar İŞKUR tarafından devam etmektedir.

2016 yılında Bolu ilinde gerçekleştirilen talep araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlardan bir tanesi en genel anlamı ile aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer bir amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Bolu ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, talep araştırmasının katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Veri anlamında kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 20+ ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırma çerçevesinde görüşülen 20+ çalışanı olan işyerlerinin toplam istihdam anlamında Bolu özelinde 251 işyerinde beyan edilen 19 bin 824 çalışanı kapsıyor olmasıdır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

2007 yılının sonlarına doğru dünya genelinde etkisini hissettiren ekonomik kriz Türkiye işgücü piyasasını da etkilemiştir. Türkiye’de 2009 yılında % 15’ e yükselen işsizlik oranı 2011 yılında % 11,9’ a gerilemiştir. Bolu ilinde 2013 yılı işsizlik oranı % 9,6’ dır.

2010 yılında Bolu ilinde 4 bin 669 kişi İŞKUR’a kayıtlı iken, 2015 yılı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 12 bin 511’e yükselmiştir. Kayıtlı işsizlerin mesleki sıralamasında ilk üç sıra beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik) ve traktör şoförü mesleklerinden oluşmaktadır. Traktör şoförü mesleğinin kayıtlı işsizler arasında 3. sırada çıkmasının nedeni, yıl içerisinde gerçekleşen Orman İşletme Müdürlüğü’nün personel alımıdır. Dördüncü sırada satış danışmanı mesleği bulunmaktadır.

2010 yılında bin 349 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2015 yılı sonu itibari ile de açık iş sayısı 6 bin 480 olarak gerçekleşmiş, 2016 yılı ilk altı ayında ise 3 bin 535’dir ve bu

artış seyri devam ettiği takdirde 2015 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2016 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) almış, bu meslekleri sırasıyla Satış Danışmanı, Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Büro Memuru, Makineci (Dikiş), Ön Muhasebeci, Sekreter izlemiştir.

İŞKUR' un işe yerleştirme konusundaki başarısı her geçen yıl artarak devam etmektedir. Yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 917 olan işe yerleştirme sayısı dört kattan fazla artarak 2015 yılı sonu itibari ile 3 bin 823 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Piliç Kesim ve İşleme Elemanı meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Beden İşçisi (Temizlik), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Metal Mamuller Montaj İşçisi meslekleri takip etmektedir.

2015 yılında aktif işgücü programları kapsamında 270 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 1.809 kişi katılmıştır.

İŞKUR uygulamaları sadece işsiz kitlelerin istihdam edilmelerini kolaylaştırmayıp, çalışanların mesleki yeterliliklerini de arttırmaktadır.

Bolu ilinde 2015 yılında gerçekleştirilen 217 İşbaşı Eğitim Programı ve bu programlara katılan 652 katılımcı, Bolu ilinin mesleki yeterlilik konusunda duyarlılığını göstermektedir.

İŞKUR bünyesinde verilen kursların büyük bir çoğunluğunu işbaşı eğitim programları oluşturmaktadır. İşbaşı eğitim programları nitelikli işgücü yetiştirilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Bolu ilinde 2015 yılında toplam 4 bin 456 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 377'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Türkiye işgücü piyasasının birçok açıdan henüz yeterince analiz edilemediği belirtilebilir. Özellikle işgücü talebine ilişkin yapılmayı beklenen pek çok çalışma bulunmaktadır. İşgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacı ile İŞKUR Genel Müdürlüğü' nün çalışmaları devam etmektedir.

Araştırma kapsamında Bolu' da 20+ 251 işyerinde toplam 19 bin 284 çalışan istihdam edilmektedir ve toplam çalışanların yüzde 68,3'ü erkeklerden, yüzde 31,6'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Bolu ilinde çalışanların yüzde 12,9'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır.

Bolu' da istihdam ağırlıklı olarak imalat sektöründedir.

Bolu'da erkekler ve kadınlar en fazla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör Bolu' da ve Türkiye' de imalat sektörüdür. Bunu sırası ile Bolu' da toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörleri izlemektedir.

Bolu' da ihracat yapan firmalar ağırlıklı olarak metal, beyaz et ve tekstil işletmeleridir.

Kadınların Bolu' da Türkiye geneline göre daha fazla çalışma yaşamı içerisinde oldukları görülmektedir. Kadınlar ağırlıklı olarak İmalat sektöründe çalışmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde çalışan kadın sayısı bu sektörlerde çalışan erkek sayısından fazladır. Kadın istihdamını arttırmaya yönelik tedbirler alınmalıdır.

Bolu İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ise Bolu ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (8 Nisan-6 Mayıs 2016) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 289'dur.

Bolu ilindeki işyerlerinin yüzde 22,4' u açık iş olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 16,2'dir. Bolu'da açık iş olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Bolu ilinde 251 işyerinde toplam 289 kişilik açık iş tespit edilmiştir.

Bolu genelinde 289 açık iş olup açık iş oranı % 1,4'dür. Bir başka deyişle Bolu ilinde her 100 kadronun 98,6'sı dolu 1,4'i doldurulmaya hazırdır. Bolu ilinin açık iş oranı Türkiye genelinin 0,1 puan altındadır. Yani, Bolu ilinin ilgili dönemde istihdam kapasitesi Türkiye ortalamasına göre düşüktür.

Bolu'da toplam açık işlerin yüzde 11,4'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. İşverenlere kadın istihdamına yönelik teşvikler arttırılmalı ve kadınların işgücü piyasasındaki sayıları arttırılmalıdır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 38,3'dür.

Bolu ilindeki açık işlerin yüzde 39,6'sında işverenler talep verirken herhangi bir eğitim düzeyi belirtmemiştir.. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 31,9'la lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yarısından fazlasında genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için bir talepte bulunulmamıştır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihinin göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitilmiş işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki “beyaz yakalı” istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 100 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 98,2 olarak tespit edilmiştir

Bolu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 99,6 gibi büyük bir oranı İŞKUR’a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde işverenler daha sonra Akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Gazete-ilan vb. ve İnternet-sosyal medya arama kanalları da birbirine eşit oranlarda gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı için Türkiye gerçekleştirmelerinin Bolu iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR tüm meslek gruplarında en yüksek oranla açık işleri arama kanalı olarak kullanılmaktadır.

Bolu ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Piliç Kesim ve İşleme elemanı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde de talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Kasiyer ve Akaryakıt Satış Elemanı mesleklerinde ise Hesap Yapabilme (analitik beceri) becerisi talep edilmiştir. Şoför-Yük Taşıma, Garson (Servis Elemanı) ve Pres Tezgahı Operatörü meslekleri için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada gelmektedir.

Bolu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Pres Tezgahı operatörü, Kasap, Şoför-Yük taşıma, kasiyer, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı) gelmektedir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan ilk 3 meslek Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş), Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı dır.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan ilk 3 meslek ise Beden İşçisi(Genel), Kasap, Pres Tezgahı Operatörü (Kesim) meslekleridir.

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermemektedir. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması talep edilen becerilerde ilk ikide yer almaktadır. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise yine ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerin son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri ve temininde güçlük çekilen eleman sayısını işgücü piyasası talep kısmında daha net görebiliriz.

Bolu ilinde 20+ istihdamlı 251 işyerinden 102 tanesinde eleman temininde güçlük çekilen meslek olduğu ifade edilmiş. Yüzde 40,6 ile Bolu ilinde eleman temininde mesleksen bazda güçlük çekildiği görülmektedir.

Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre Bolu ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Bolu ilinde eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Sektörel olarak incelediğinde Bolu ilinde Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bolu ilinde 366 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Bolu ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 66'sını oluşturmaktadır.

Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 146 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 40,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Bolu ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 50 kişi ile Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleği yer almaktadır.

Bolu' da beyaz et işletmeciliği sektörünün gelişmiş olması ve bu sektördeki büyük işletmelerin Bolu' da bulunması piliç kesim ve işleme elemanı mesleğinde eleman bulunmasında zorluk çekilmesine neden olmaktadır. Ayrıca bu sektörlerdeki zor çalışma koşulları iş arayan kişilerin bu sektörleri tercih etmemesine yol açmaktadır. Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleği aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk sıralarda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Bu Meslekte İşe Başvuru yapılmaması en çok tercih edilen ikinci temininde güçlük çekilme nedeni olmuştur.

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bolu ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işverenlerin yüzde 34,1 ‘i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Bolu ‘de bu sayı 4’e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Bolu ‘da ise bu oran, yüzde 3,7 olup ülke geneline kıyasla yüksektir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Bolu ilinde ise ilk sırada sayısal olarak en çok artış sırasıyla, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, Teknisyenler, Teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Bolu ilinde beklenen tüm artışın yüzde 67,8 ‘ini oluşturmaktadır.

Bolu ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Makineci (Dikiş), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Diğer Ağaç İşlem İşçileri, meslekleri olup, Deri İşçisi, Güvenlik Görevlisi, Satış Temsilcisi (Plasiyer) Helva Ustası mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Diğer Ağaç İşlem İşçileri meslekleri

istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Bolu ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Bolu ilinde istihdam artışı beklenen Garson(Servis Elemanı), Şoför- Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel) meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Bolu ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Bolu ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileriniz nelerdir diye sorduğumuzda; işverenlerin beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 28,1'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 82,3 'ünün beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 2,3'nün ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 2,3'nün önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 6,8'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 29,5' u beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 17,8'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU**Sayın İşyeri Yetkilisi,**

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No

.....

İşyerinin Yasal Unvanı

.....

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DİŞ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:		Unvanı	:		
Tarih	:		Telefonu	:	
E-Posta	:		İmza/Kase:		

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐

Hayır ☐

↓
(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐

İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐

Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐

Hayır ☐

BÖLÜM I-MEV CUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIKIŞLER 8) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1) Eleman aramıyoruz ☐ 9. Soruya geçiniz.

[illegible]

*Önem derecesine göre **ENFAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. [12.Soruya Geçiniz.](#)

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İller	Toplam ziyaret sayısı	Cevaplı işyeri sayısı	Cevapsız işyeri sayısı
ADANA	2.123	1.783	340
ADİYAMAN	349	303	46
AFYONKARAHİSAR	630	566	64
AĞRI	192	149	43
AKSARAY	326	304	22
AMASYA	257	229	28
ANKARA	6.765	4.502	2.263
ANTALYA	3.565	2.678	887
ARDAHAN*	88	67	21
ARTVİN	120	108	12
AYDIN	960	820	140
BALIKESİR	1.070	880	190
BARTIN	221	198	23
BATMAN	498	419	79
BAYBURT*	98	95	3
BİLECİK	222	193	29
BİNGÖL	244	165	79
BİTLİS	193	158	35
BOLU	274	249	25
BURDUR	225	206	19
BURSA	4.579	3.631	948
ÇANAKKALE	375	337	38
ÇANKIRI	115	108	7
ÇORUM	444	396	48
DENİZLİ	1.527	1.320	207
DİYARBAKIR	1.267	1.009	258
DÜZCE	442	385	57
EDİRNE	288	251	37
ELAZIĞ	544	472	72
ERZİNCAN	149	134	15
ERZURUM	473	394	79
ESKİŞEHİR	489	423	66
GAZİANTEP	1.799	1.530	269
GİRESUN	311	274	37
GÜMÜŞHANE*	123	110	13
HAKKARİ*	130	69	61
HATAY	1.109	948	161
İĞDIR	104	93	11
ISPARTA	307	276	31

İSTANBUL	7.670	5.465	2.205
İZMİR	5.760	4.480	1.280
KAHRAMANMARAŞ	845	689	156
KARABÜK	263	232	31
KARAMAN	211	191	20
KARS*	188	158	30
KASTAMONU	313	250	63
KAYSERİ	1.690	1.518	172
KIRIKKALE	204	178	26
KIRKLARELİ	311	261	50
KIRŞEHİR	154	135	19
KİLİS*	135	116	19
KOCAELİ	3.160	2.580	580
KONYA	2.174	1.944	230
KÜTAHYA	473	394	79
MALATYA	639	520	119
MANİSA	1.173	1.026	147
MARDİN	581	396	185
MERSİN	1.924	1.629	295
MUĞLA	1.046	848	198
MUŞ	193	156	37
NEVŞEHİR	340	271	69
NİĞDE	241	213	28
ORDU	537	460	77
OSMANİYE	411	349	62
RİZE	308	268	40
SAKARYA	949	786	163
SAMSUN	1.054	888	166
SİİRT	166	146	20
SİNOP	143	128	15
SİVAS	513	451	62
ŞANLIURFA	1.191	880	311
TEKİRDAĞ	1.455	1.203	252
TOKAT	372	320	52
TRABZON	1.058	906	152
TUNCELİ*	125	94	31
UŞAK	438	380	58
VAN	549	430	119
YALOVA	318	283	35
YOZGAT	224	185	39
ZONGULDAK	457	387	70
Genel Toplam	72.951	58.426	14.525

20+ istihdamlı işyerleri

*:10+ istihdamlı işyerleri

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözülmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumusal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.